

**Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia**
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefermate un se
primesc. — Manuscrisurile se
reținut.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de Anunțuri:
In Viena: M. Duka, Zvezda
Schick, Rudolf Koss, A. Oppel
Rachfolger, Anton Oppel.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat.
In București: Agenția Havaș, Bu-
cureștii de Românie; in Han-
burg: Karoly & Leemann.

Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publica-
re. Publicații mai dese după
tarif și învoișă.
Reclame pe pagină a 3-a o
serie 10 cr. sau 80 baht.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 22)

„Gazeta” iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la totă ocazie
postale din intru și din afară
și la ad. colectorilor.
Administrațiunea Brașov
administrațiunea, piața mare,
târgul Inului Nr. 30 etajiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 6 cr. v. a.
sau 15 baht. Asat abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 120.—Anul LX.

Brașov, Duminică 1 (13) Iunie

1897.

Din cauza s-telor sărbători ale Rosaliilor
clarul nu va apăre până Marți seara.

Dumnezeu și dreptul nostru!

In natură, care tocmai acum
cere zile vesede și senine cu sôre,
domnesce mare posomorăla din
causa ploilor necurmute, care pun
pe griji pe agricultori. Dér pe când
aici umedăla ne'ncetată apasă greu
asupra dezvoltării regulate a vege-
tațiunii, in politică domnesce din
contră o piclă nesuferită, un aer
năbușitnr, care nu mai puțin pro-
duce griji, gânduri grele și nemul-
tămiri, ce vestesc furtună apropiate.

Nicăiri însă nu se ved aceste
semne mai vedit, ca aici la noi,
unde am ajuns într'adevăr la un
grad de nesuferită năbușelă. Politica
de mult nu se mai face in Transil-
vania și Țera unguressă, decât nu-
mai in contra și in paguba noastră,
a națiunilor nemaghiare, dér mai
virtos in contra noastră, a Românilor.

Nu-i nevoia să mai spunem
și a suta și a miia-ôră, că totul
se invirtesce aici imprejurul planu-
lui de contopire prin maghiarizare
și centralizare a vieței și a întregii
mişcări de pe teritoriul acestui stat.
Orice reformă, orice dispozițiă,
orânduela séu lege nouă, orice or-
ganizațiă s'ar pune la cale din par-
tea stăpânirii unguressă, ea nu ur-
măresce alt scop, decât cel arătat.

Acésta s'a întemplat și se in-
têmplă și cu reformele și organizațiă
pe terenul bisericesc. In deosebi se
intêmplă tocmai acum cu organi-
zațiă așa numitei autonomii catolice.

Cetitorii noștri știu deja ce va
să dică acésta organizațiă și ce sco-
purî fățișe și ascunse urmăresce ea
mai ales față cu biserica română
unită. Cu toate acestea aflăm că este
neapărat de lipsă să ne dăm séma
și mai mult și, de se pôte, și mai
la înțeles despre scopurile și unel-
tirile, ce sunt in joc, ca să facem
să se deștepte cu o minută mai cu-
rând in fiă-care Român conștiința
despre îngrozitôrea mărime a peri-
culului, ce amenință existența nea-
mului românesc din Transilvania și
Ungaria.

Nu vom face vorbe multe. In
împrejurările de adî, stăpânirea un-
guressă nu bate un stêlp la margi-
nea drumului, fără ca să-i dea, decât
nu inscripțiă cel puțin colôre ma-
ghiară. Tot ce se face și se între-
prinde urmăresce aceeași țintă, de-a
da cu pământul peste tot ce sem-
nifică o viață națională deosebită de
cea maghiară, și de-a smulge și ni-
mici pas cu pas chiar și rădăcinile ei.

Acum, că e vorba de-a orên-
du-i trebile autonomiei bisericei ro-
mano-catolice unguressă in privința
administrativă pe base de represen-
tare printr'un congres, adunări și se-
nate diecesane, senate protopopesce
și adunări și senate comunale, la
care să ia parte cam in proporțiă
de $\frac{2}{3}$ și mireni, — guvernul și epis-
copii unguři au urzit un plan înfri-
coșat in contra Românilor uniți.
Acest plan nu e nou, el își are ră-

dăcinile încă in timpurile vechi și
s'a dat la lumină și a căpătat ochi
și sprincene inainte cu 26 de ani,
indată ce aceste țeri au ajuns sub
oblăduirea unguressă.

Deși biserica română unită își
are garantată independența ei de
orice altă biserică din țără, cam-
pionii maghiarismului in atila și
talar sub cuvânt, că Românii uniți
se țin tot de biserica cea mare ca-
tolică, s'au hotărit, ca să-i ia sub
protecțiă și conducerea bisericei un-
guressă romano-catolice, dându-le
prilegiu așa numita regulare a au-
tonomiei, care nu se pôte face fără
concursul guvernului.

Guvernul așa-déră pôte dice, și
a mai și dis odată, la 1870, cătră
Românii uniți: Dăcă voiți autonomia
și voi, haideți intrați in congresul
unguresc și vă veți împărțâși de
tote bunătățile acestei autonomii a
bisericei catolice maghiare!

Ce va să însemne acésta, nu
mai e de lipsă să talmăcim nimênui.
Tot așa ne imbiă și ne chiamă să-i
recunoscem de stăpânî și să ne
amestecăm cu ei.

Românul dice însă cu drept, că
nu-i prost cel ce mănâncă șapte pâni,
ci cel ce i le dă.

Așa și aici. Maghiarii ne cer
nu numai degetul, brațul și capul,
dér ne cer și sufletul, toate spre glo-
ria și întărirea maghiarismului. De
le vom da cele ce ni-le cer, date
vor fi, dér nici nu va rămâné urmă
in istoriă de cuminița, curăjul și vi-
tejiă noastră.

De le vom răspunde însă, cu
inima la loc și cu capul ridicat, cum
au făcut'o strămoșii noștri: ce e al
meu nu e al tău, du-te in trebă-ți
și lasă-ne să ne vedem noi de-ale
nôstre, să ne îngrijim noi de bunu-
rile nôstre și de mântuirea noastră;
căci dăcă voi aveți vieță națională,
o avem și o pretindem și noi, și
dăcă voiți acum să faceți din bise-
rica catolică cosmopolită cu ajutorul
autonomiei o biserică națională ma-
ghiară, atunci să sciti, că biserica
noastră a fost in tot-déuna națională
și numai ca națională a putut trăi
și va puté exista in viitor! Dăcă, di-
cem, le vom răspunde astfel, atunci
ne vor înțelege, vor trebui să ne în-
țelégă și-și vor mai pune pofta in
cuiu.

Așa făcând și lucrând, nu nu-
mai, că ne vom implini sfânta da-
toriă față cu biserica și națiunea,
dér ne vom stôrce și respectul tutu-
ror, contrari și amici, căci va vedé
și orbul, că două suflete într'un
corp nu pot fi, două biserici națio-
nale într'o organizațiă, într'un con-
gres, într'o administrațiă, nu pot
esista.

Am dis și dicem: Este un grôz-
nic pericol, ce amenință biserica și
neamul românesc prin uneltirile, care
tind a subjuga pe Românii uniți bi-
sericeii catolice maghiare.

Față cu un astfel de pericol,
este îndoit de îmbucurătore vestea,
că obștea Provinciiei metropolitane
unite se va întruni la finea lunei
acesteia într'o conferență generală,

conchiămată cu scop, ca să se sfă-
tuéscă, cum să se apere in contra
lui. Fiă, ca acea întrunire să-i gă-
sescă pe toți într'un gând, ca să
lupte umér la umér cu devisa:
Dumnezeu și dreptul nostru!

CONVOCARE.

In fața stăruințelor ce au de
scop organizarea autonomiei acelor
bisericeii din țără, care din vre-o cauză
său alta nu și-au putut'o încă orga-
niza pe basa independenței lor; ér
mai ales in fața faptului, că tocmai
in zilele din urmă s'a pus in lucrare
definitiva regulare a autonomiei bi-
sericeii romano-catolice și in același
timp și a autonomiei bisericeii na-
ționale sârbescă gr. or. din Ungaria,
sunt mai mult ca legitime dorințele
și îngrijirile, ce au cuprins toate pă-
turile bisericeii române unite privi-
tor la organizarea propriei sale au-
tonomii.

Dorințele se concentrează in ve-
chile nisuițe și stăruințe ale Ro-
mânilor uniți de a vedé și ei odată
organizată autonomia deosebită a
Provinciei metropolitane de Alba-Iu-
lia și Făgăraș, a căreia independență
este recunoscută nu numai de Sân-
tul Scaun Apostolic, ci este inarti-
culată și in legi prin art. XXXIX
din anul 1868.

Îngrijirile însă s'au născut și se
nasc prin faptul, că organizațiunei
de sine stătătore a autonomiei bise-
riceii nôstre i se pun nu numai pe-
decă, dér se lucrăză chiar direct pen-
tru paralisarea ei. Dovadă acțiunea
desfășurată in anii 1870—71 de că-
tră primul „Congres catolic” de
atunci, conchiămat la Budapesta,
care prin statutul elaborat, dér ne-
acceptat de cătră Majestatea Sa, a
amenințat direct independența bi-
sericeii nôstre române unite, precum
și interesele deosebite și adevărate
ale Provinciiei nôstre metropolitane.
Dovadă și faptul, că cu toate recla-
mațiunile și protestările clerului și
poporului acestei provincii, până
acum nu s'a făcut încă nimic pentru
implinirea vechiului séu postulat.

La acésta stare de lucruri se
mai adauge, că pe temeiul prealnal-
telor rezoluțiunii din 29 Noemvre
1895 și din 14 Maiu 1897, dispu-
nându-se convocarea in timp de șese
luni a unui Congres catolic organi-
sator, s'a determinat tot-odată, ca
acest Congres să se constituie pe
basa regulamentului electoral apro-
bat prin prealnalta rezoluțiune dela
25 Octomvre 1869, prin care alătu-
rea cu credincioșii romano-catolici
se invită la lucrările lui și la „orga-
nizarea autonomiei catolice din Un-
garia” și credincioșii Provinciiei nô-
stre metropolitane greco-catolice. S'a
mai determinat, că la organizarea
acestei autonomii să se ia de basă
tocmai amintitul proiect de statut
elaborat de Congresul catolic in
1870—71.

In fața acestor împrejurări și
fapte, a sosit momentul suprem, ca
credincioșii Provinciiei nôstre metro-
politane române greco-cat. de Alba-

Iulia și Făgăraș, să facă tot ce cere
dela ei marea cauză a salvării și pro-
movării intereselor bisericeii nôstre.

Este decă neapărat de lipsă, ca
ei să-și precizeze atitudinea față de
Congresul catolic organizator, ce
este in ajun a se conchema și față de
proiectata organizare a autonomiei
catolice. Dér este mai pre sus de
tote necesar, ca amésurat canónelor
in vigóre ale bisericeii orientale, in
conformitate cu actul unirei, in con-
formitate cu instituirea, existența,
independința, dreptul și caracterul
individual bisericesc-național al ace-
stei Provinciiei metropolitane, credin-
cioșii ei să-și esprime vederile, do-
rințele și să-și formuleze din nou
postulatele privitor la organizarea
cât mai grabnică a autonomiei ei
deosebite.

Basați pe aceste considerațiuni,
in urma unei consultări prealabile
pentru discutarea cestiunilor amin-
tite, venim cu iubire frățescă a invita
pe credincioșii greco-catolici (preoți
și mireni) din întréga noastră Pro-
vinciă metropolitană de Alba-Iulia
și Făgăraș, adevă atăt pe cei din
Archidieceasa Blășiului, cât și pe cei
din Diecesele sufragane de Oradea-
mare, Lugos și Gherla, la

o conferență generală,

ce se va ținé in biserică greco-catolică
din Clușiu in 29 Iunie st. n. a. c. la
10 ôre a. m., și eventual in zilele
următore.

Dorința noastră este și interesul
cauzei pretinde, ca la acésta confe-
rință să ia parte cât mai mulți din
tote parochiile și protopopiatele amin-
titelor patru diecese, care constituiesc
Provinciia noastră metropolitană.

Clușiu, in 18 Maiu st. n. 1897.

Alexandru Bohatielu, căpitan suprem
al fostului district Năsăud, in pen-
siune, membru fondator al Asso-
ciățiunii Transilvane și proprietar
in Clușiu.

Andrei Cosma, avocat, director ese-
cutiv al Inst. de credit „Silvania”
și mare proprietar in Șimleu.

Dr. Amos Frâncu, avocat in Sibiu.
Francisc Hossu-Longin, avocat și pro-
prietar in Deva.

Dr. Georgiu Ilea, avocat in Clușiu.
Dr. Aurel Isacu, avocat și proprie-
tar in Clușiu.

Dr. Ioan Mihalyi de Apsa, avocat,
protofișo comitatens și proprietar
in Sighet Marmației.

Dr. Aurel Mureșianu, proprietarul „Ga-
zetei Transilvane” in Brașov.

Basilii Podoba, director executiv al
Inst. de credit „Economul” și pro-
prietar in Clușiu.

Emeric Pop de Basesol, avocat și
proprietar in Clușiu.

Georgiu Pop, de Basesol, membru fun-
dator al Asociațiunii Transilvane,
mare proprietar in Basesol.

Iosif Roman, avocat și proprietar in
Oradea-mare.

Dionisii Vajda, mare proprietar in
Olpret.

Iosif Vulcan, membru al Academiei
Române, redactorul „Familiei” și
proprietar in Oradea-mare.

Memorial

în cauza bisericii române unite.

Dilele acestea a apărut în tipografia noastră o broșură de mare însemnătate în fața celor ce se petrec astăzi în marea întrebare a autonomiei bisericești, a acelor confesiuni, cari încă nu și-au organizat-o, precum sunt romano-catolicii, Românii uniți și Sârbii gr. or. Acastă broșură scrisă în formă de memorial „de un fiu credincios al bisericii sale“ este intitulată:

„Autonomia catolică din Ungaria și pericolul ce amenință printr'înșă independența Metropoliei gr. unite de Alba-Iulia și existența Bisericii greco-unite române“.

Memorialul arată în partea primă cum s'a desfășurat lucrurile dela 1869 încôce în cestiunea înființării așa numitei autonomii catolice; arată că prin rescriptul regesc din 14 Maiu a. c. éráșî s'a reluat firul lucrărilor intrerupte la 1871.

Cetitorii sciu din articuli noștri premergători, cum s'au petrecut lucrurile. La 1869 până la 1871 s'a făcut prima încercare de a organiza și biserica catolică pe basa autonomă, convocându-se anume un congres bisericesc catolic pentru scopul acesta, la care au luat parte și mireni.

La început, ne spune Memorialul, era vorba numai de autonomia „Bisericii romano-catolice“. Mai târziu însă s'a ăis autonomia Bisericii catolice din Ungaria, convocându-se adunarea organizatôre așa, că au fost băgate ca parte integrantă a congresului în cadrul acestuia și episcopatele, ce se țin de provincia metropolitană română unită. S'a hotărît, că arhiepiscopia Blașiului s'fi reprezentată în congresul catolic din Budapesta de 2 deputați preoțesci și 6 mireni; diecesa oradană de un deputat preoțesc și 2 mireni; diecesa Gherlei de 2 deputați preoțesci și 7 mireni, ér diecesa Lugosului de 1 deputat preoțesc și 2 mireni; la olaltă (cu cei 4 episcopi) 27, între 201 membri ai congresului.

Prea înalta rezoluțiune din luna acésta orânduiesce, precum soim, ca s' se concheme la tómnă un nou congres catolic tot pe basa regulamentului electoral de mai înainte (1869), care vrea s' tragă și pe Românii uniți în mréja alcătuirilor congresului catolicilor unguri.

Tot odată s'a orênduit s' se ia ca basă a desbaterilor viitorului congres statutul organic al autonomiei catolice votat de congresul unguresc din 1871 sub titlul: „Organismul au-

tonomiei bisericeii catolice de ritul latin și grecesc din Ungaria“.

Deja din titlu se vede, precum bine ăice memorialul, că e vorba numai de o biserică, prin urmare biserica greco-unită se contopesce în acest titlu cu biserica latină.

De aici chiar pôte înțelege orî și cine, că *statutul* congresului dela 1871 în paragrafi s'ei ia dispozițiuni, cari zădărnicesc orî ce drept de autonom al Bisericii române-unite și vără în sinul ei o putere absolută centralistică cu reședința în Pesta, avênd în frunte pe primatele ungu-resce, cu un senat direcționat ungu-resc, cu o majoritate ungu-rescă sdrobotîre în congres, cu un senat al congresului unguresc, față cu care Metropolitul și episcopii români, sinódele și senatele diecesane nu mai însémnă nimic, căci vor avé numai s' ducă în deplinire poruncile dela Pesta. Congresul cu organele sale de controlă se pôte amesteca în tóte, pôte dispune de sistemul învățămêntului în școlele române confesionale, chiar și de fondurile diecesane și școlastice, ba se pôte amesteca și în certele parochienilor cu parochul. Pôte, cum am mai arătat, impune contribuții Episcopilor și dieceselor etc. etc.

Autorul Memorialului, dovedind amênușit tendința vedită a congresului catolic unguresc dela 1871 de a nimici viéta de sine stătătôre a Românilor uniți, spune că schițarea acésta a scris'o încă în anul 1871, și că sub impresiunea împrejurărilor de atunci a încheiat cu următôrele cuvinte:

„Tóte acestea considerându-le și bine cumpênindu-le, putem vedé, că sub firma autonomiei, noué Românilor gr. uniți nu ni-se dă autonomia în biserica și trebile noastre, ci ni-se răpescé și ce am avut, ni-se strică și strămută tótă instituțiunea bisericeii orientale, și așa noué ni-se pregătesce mórte și nu înviere.

Frați Români din provincia metropolitană greco-cat. de Alba-Iulia! Poftiți astfel de autonomiă? Primitiveți regulamentul, statutul séu oricum se va numi organizațiunea adunării regnicolare catolice ăice și congres din Pesta? Și decă din diecesa oradană cu fapta, érá din celelalte diecese cu ignorarea au protestat Românii greco-cat. în contra competenței acestei adunării, puténe-vor incopcia, indesa cu forța în staulul lor necerut, nepoftit și incompetent asupra noastră?

Óre acésta adunare va esecuta organismul séu și în biserica noastră

prin asistența oficiilor politice, séu prin arhieriei, episcopii noștri?

Óre în astfel de împrejurări ce însemnătate are Metropolia noastră, și óre este causă pentru ca s' mai esiste dênșă? Óre după tóte acestea, pentru ce ne-a separat Pontificele Roman și în privința administrativă pentru tot-déna de autoritatea Strigoniului?

Tóte acestea s' le judecăm; s' stăm, s' priveghiem, dér s' stăm bine, s' stăm cu frică, căci leul răcnescé și cu gura căscată caută s' ne îmbrace“.

Autorul Memorialului, care ca un veteran luptător pentru drepturile bisericeii, cunósce bine starea lucrurilor și uneltirile dușmane bisericeii române unite, încheiă lucrarea sa prețiosă astfel:

În intervalul de 26 de ani, Majestatea Sa n'a dat sancțiunea Sa operatului congresual din 1871, ci precum vedem, declarându-se Congresul din anul amintit de închis, se conchiamă altul, dér tot pe basele vechi și cu luarea în considerațiune a statutului încă nesancționat; s' înțelege, că în acest parlament bisericesc, statutul făcut înainte de asta cu un cuart de secol, amêsurat schimbărilor și inoirilor întêmplate în t'rá, și anume: cu privire la fabricarea consecutivă a legilor școlare și a învățămêntului, cu privire la congrua ce o contempléază guvernul, în lucrare comună cu episcopatul, cu privire la căsétoria civilă obligatôre și la pozițiunea de drept public a bisericeii rom. catolice, de când i-s'a luat prerogativa și caracterul de a fi religione predominantă a statului și alte mai multe: trebuie neapărat s' se modifice §§-ii operatului din 1871 amêsurat împrejurărilor, vederilor și convingerilor preconcepte cu înaintarea timpului și a maturității omenimei. Esența acelu operat însă cu referire la fusionarea noastră în autonomia catolică nu se va schimba nicî decăt; și în acésta convingere a noastră ne întăresce participarea consecutivă a arhieriei noștri gr. uniți la tóte conferențele ce avură loc în cestiunea autonomiei și congruei; ne întăresc tóte precedentele și neîmplinirea postulatelor generale ale Metropoliei noastre de a se puté constitui într'un congres al séu autonom; ba despre acésta temere a noastră ne pôte convinge însuși rescriptul Majestății și instrucțiunea ministrului de culte, în meritul constituirii noului congres. De unde urméză, că arhiepiscopul și episcopii gr. uniți de sigur vor fi provocați prin Primatele Ungariei și arhie-

piscopul Strigoniului s' dispună efep-tuirea alegerilor de deputați preoțesci și mireni în diecesele lor.

Ce vor face? Noi vedem, că stau între ciocan și nicovală; de-asupra puternica hierarhia latină, guvernul și opiniunea publică maghiară; de din jos întreaga lor biserică cu factorii ei constitutivi.

Cunóschem greutatea timpului material; avem în vedere hapurile (pilulele) veninóse presărate cu zaharul participării la bunurile catolice și ale congruei, cu cari și prin cari se căimăcesce lumea și misera noastră preoțime rurală. Dér s' facem o asemănare bine nimerită: óre t'era nu are bunurile sale pentru locuitorii ei, din care ar trebui s' fiă împărtășii toți, fără deosebire de limbă și naționalitate? Și ce vedem? Națiunea predominantă are ajutôre dela stat pentru universități, academii, școle, teatre, institute, reuniuni culturale și economice și alte câte și mai câte. Și tóte acestea se votéză prin reprezentanții t'erii aleși de majoritatea popórelor nemaghiare. Óre deputații congresului, cu majoritatea lor covirsitôre asupra deputăților români, vor face alt-cum față de bisericile, preoții și școlele noastre române? Un proverb maghiar ăice, că încă și mâinile sântilor se aplécă tot spre sine, și nu cătră alții....

Congrua? În present se fac conscrierile proventelor preoțesci, și se speră, că pentru toți se va stabili minimul de 500—600 fl. Fórte bine și frumos; dér decisul acestei dorințe și esecutiva ei, cum se va face? Decă biserica catolică din congresul ei, ce se adună, va deveni autonomă, tóte averile catolice și dispunerea asupra proventelor lor va cădé în competența congresului, care prin majoritatea sa va ăice: „hai s' facem proporțiunea averilor și credincioșilor; averile și venitele catolice latine făc 45%, érá ale bisericeii gr. unite 5%; catolicii latini făc 9%, érá cei gr. uniți 1%, écă proporțiunea; de unde gr. cat. din 50% li-se va da 5%, adecă din 50 fl. 5 fl., ba și din acésta sumă se va face o dividendă amêsurată calculului 1: 9, și acésta s' va numi *cuota congruei*; érá când venitele nu vor da 50%, se va face o reductiune proporțională.

Va ăice cineva, că avaserăm, la asta v' răspund, că avem asemenea exemple la tóte corporațiunile și reuniunile societare, căroră se impart dividendele amêsurat acțiunilor respective în proporțiunea contribuțiilor la scopul societar; căci frate ca frate, dér brânza'i pe bani.

Și ce rezultat vom avé din acestea față de bunurile catolicilor

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Paza Maicii Sfinte.

— Dramă în patru acte. —

localisată de Antoniu Popp.

PERSÓNELE:

Mașteiú, îngrijitor de casă și portar.
Smarandița, fata lui.
Dr. Vraciu, medic, veterinar și profet-vrăjitor.
Cireel, neguțator ambulant.
Adolf Grünbaum, agent.
Firuța, fată de 14 ani.
Ionuț, copil de 12 ani.
Un Ânger.
Ciungu }
Negru } tálhari.
Murgu }
T'éranca I-a.
T'éranca a II-a.
Contele „Fală mare“.
Gendarmul I.
Gendarmul II, cu rang de sergent.
Badea Ioan, judele satului.
Patru T'érani, înarmați cu arme și furci de fier.

(Acțiunea se petrece într'un sat românesc dintr'o regiune muntôasă a Bihorului).

Actul I.

(O odaie, în mijlocul căreia se află o masă incunjurată cu patru scaune. Într'un colț al ei este un divan simplu, ér în celălalt un dulap pentru haine. Pe părete o mică oglindă, ér în drépta și stânga ei icóna Mântuitorului Isus Christos și a Maicei sfinte. De un cuier atêrnă o pușcă, un revolver și un pumnal, ér mai jos o cheiă, de care atêrnă un bilet).

Mașteiú: (îngrijitorul casei, stă la ferestra din drépta odăii, privește la stradă și ăice:) Bine că vine odată! Smarandița tatii, numele t'eu nu se potrivește cu purtarea ta. De-ășî fi sciut, că vei fi așa de bisericosă, țî-ășî fi pus un nume nemțesc, cum au cele mai multe călugărițe, căci decăt *Smarandița*, mai bine țî-s'ar potrivește numele *Cunigundă*, orî *Hermeneșgildă*. De-altmintrelea scăderea de-a fi așa de bisericosă ai moștenit'o

dela mamă-ta, fiă iertată. Ea încă mai bucuros ar fi rămas în trei ăile fără mâncare, decăt, ca într'o Duminecă, séu s'rbătôre s' nu m'érgă la biserică... Ierte-o Dumneđeu s'o ierte, că de multe-orî imî ăicea *păgân*, și că nu voiú avé sfîrșit curat pentru-că nu m'educeam la biserică, pe când étă, că eu și fără biserică pot trăi. Orî dórá stăpânul meu, Măria Sa d-l conte, că-i om putred de bogat și învățat ca un ministru, umblă la biserică? A fost de doué-orî în viétă: când s'a botezat și când s'a cununat; mai mult nu. De ce s' m'fac eu mai sfânt ca el?... Ei, dér nu face nimic! Fetelor și peste tot femeilor le stă bine s' fiă bisericeóse, căci de n'ar fi bisericeii, unde ar avé ocaziunea — mai ales cele dela sate de a se pismui unele pe altele pentru hainele de pe ele?... Uite, uite, cât de veselă și ușoră vine, chiar ca mamă-sa, fiă iertată. Ce dragălaşă e. ca un puiú de turturea. De-ai vré s' te mánii pe ea, mai întâiú ar

trebui s' s' fi dușman de mórte, căci alt tel nu poți.

Smarandița: (vine înăintru, își pune cartea de rugăciuni pe masă, își ia náframa de pe umeri, și o pune la o parte, scóte din dulapul cu haine o cătrintă, pe care și-o légă înainte, apoi uitându-se la ferestra se miră, că abia acum observă pe tatăl séu): Dumneđeu s' priméscă sfânta slujbă, tată dragă!

Mașteiú: Priméscă Dumneđeu!

Smarandița: Iértă, tată, că nu te-am salutat mai de grabă. N'am băgat de séuă, că ești înăintru! (Îi sărută mâna).

Mașteiú (ridênd): Tací, sfânto, nu te mai scuza! Én' spune-mi, nu tu ai fost cea din urmă, care ai eșit din biserică? Așî sta s' dău rămaș, că tu ai desbrăcat pe părintele!

Smarandița: Tată, iértă, dér, ai pierdut rămășagul încă înainte de a te rămăși, de-órece, nicî n'am eșit cea din urmă din biserică, nicî n'am desbrăcat eu pe părintele. Te rog

și a congruei amăgitoare? Acela, că un paroh se va împărtași, peste proventele ce le are până acuma, cu 10—15 fl., în speranța, că vor veni împrejurări mai favorabile, la a doua înviare, pentru Românii uniți...

Asta e practica vieții și între frații de un sânge, care nu se poate resturna prin iubirea și ajutorarea de-apropelui. — Dér de ore-ce evenimentele se succed cu aceleași rezultate în toate părțile lumii; în considerare, că bunurile bisericesci deja sunt secularizate în cele mai catolice țări ale lumii, în Franța, Italia și Spania și se aude și de presinte deja clocotirea halamului calvinomaghiaro-jidovesc de a apuca în ghiarele sale și în Ungaria averile bisericesci; întemplantându-se acesta peste un deceniu său doi — spuneti-mi fraților preoți gr. cat., ce se va alege din hipoteca congruei și a proventelor bunurilor catolice, de dragul cărora dăra ne am sacrificat independența bisericii noastre și prin ea a individualității noastre române, care singură ne dă mângăiere în toate restrițele vieții?

Nici o inimă română nu poate presupune despre preoțimea gr. unită, că pentru blidul de linte, va vinde ereditatea sa câștigată și păstrată cu atâtea lupte și sudori de sânge de protopărinți, ca să potă ajunge neștirbită în proprietatea urmașilor săi.

Și în această convingere ne-a întărit și organul metropoliei noastre, „Unirea” dela Blăși, care în numărul 9. a anului 1893, răspunzând la temerile „Gazetei Transilvaniei” afirmă, dicând: „Noi nici nu credem, că s'ar afla pe lumea această foloșe materiale pentru clerul nostru, de dragul cărora se ne simțim îndemnați a jertfi vre-odată independența metropoliei române gr. cat. câștigată după multe lupte și suferințe”.

Poate se vor găsi din preoțime mai mulți, cari vor dice: „altele sunt interesele bisericii pe care o reprezentăm, și altele cele naționale; noi vom purcede amăsurat intereselor noastre și instrucțiilor venite dela arhieriei nostri”. Noi acestora le răspundem, că partea cea mai mare a bisericii sunt credincioșii, adică turma fără de care păstoriul n'are nici loc, nici înțeles; apoi dorințele și lipsele turmei cuvântătoare trebuiesc apreciate, — mai ales în timpul nazarenismului, a neconfesionalismului recunoscut prin lege — trebuiesc respectate și din privință, că mai sunt staule, în cari turma cuvântătoare are cuvântul și masă comună cu păstori.

Apoi decă diecesa gr. orientală a Aradului, sub zelosul său Archi-

păstor actual, a adunat fără de ajutoare de stat, său ale altor biserici, la fundațiunii valóre de un milion pentru lipsele biserice sale, ore noi se fin mai fără zel și promptitudine la asemenea jertfe?

Înainte de încheiere însă, mai avem să accentuăm, că biserica noastră este **națională** și nu se poate despărți de națiune; căci în ora când se va părăsi și va peri limba, a perit și ea de sine; avem exemple în comuna Macău (Makó) ba și în mai multe comune religioase, cari au apucat deja pe calea Macăuanilor, *cari au eschis limba română cu totul din cultul religios, servindu-se exclusiv de limba maghiară și cântând în biserică cântece unguresci, cari în urmă pot fi și calvine; avem exemplu în Rutenii perduți dela Dorog. Pontificale Piu al IX înse a dis „Că Metropolia de Alba-Iulia este instituită pentru Românii, cu limba română”.* Decă am părăsi această, am face un păcat de mörte, care nu ni-se va deslega.

Mai dic una și încheiu: când se revoltase clerul latin pentru ordinațiunea „botezurilor” emanată în 1892 de ministrul Csáky, primatele țării Claudiu Vaszary, primul demnitar al catolicismului din Ungaria, care pune coróna pe capul regelui apostolic, fără de care nu se privește de legitim, — din acest incident a scris o pastorală preoțime sale în care dice: „biserica mea nu o tem, o las în grija lui Dumnezeu; imi tem națiunea, care n'are promisiunea eternității; deci acțiunea noastră se fiă condusă de destinele națiunii.”

Înțelesul acestor cuvinte este cu alte cuvinte: „Audiți voi arhieriscopii, episcopii, prelați, preoți și toate cinurile călugăresci din Ungaria, eu capul vostru pus aici în culme de spiritul sânt și din grația scaunului apostolic, vi-o spun asta vouă, și obediența eclesiastică pretinde să ascultați și să vă supuneți acestei doctrine: nu militați atât pentru biserică, care are protector pe Dumnezeu, ci militați pentru națiunea maghiară, ai căreia apostoli avem să fim.”

Acest pronunțământ solemn, această doctrină pastorală nu însemnă nici mai mult, nici mai puțin „decă a înalța principiul naționalității, peste biserică”, adică devisa: „fiți înainte de toate Maghiari, și numai după aceea catolici”; deci, neva mai puté cine-va da de minciună, decă susținem, că biserica catolică latină este *biserică maghiară* și că ea urmăresce scopuri naționale?

Cred, că după acestea Metropolitul, Episcopii și preoțimea noastră

nu mai au lipsă de comentari; cu atât mai vörtoș nu, căci biserica noastră are basă națională.

* * *

Clerul și poporul provinciei noastre metropolitane are să se adune într'o conferență generală; unde vor fi ei adunați, va fi și Spiritul sânt în mijlocul lor, care îi va lumina pe ce cale să apuce, pentru mântuirea biserice lor. Amin!

*

Dintre adnexele foarte importante, ce urmăză după Memorial — și care cuprind scrisori de-ale primatului Ungariei, declarațiunea celor din diecesa Oradiei mari, petițiunea conferenței Românilor uniți dela Alba-Iulia din 1871 către Majestatea Sa, declarațiunea aceleiași conferențe către părintele Metropolitan, manifestul sinodului electoral dela Blăși din Aprilie 1893, — cea mai importantă este fără îndoelă, declarațiunea, ce a făcut-o părintele canonic Paul Vela în 24 Februarie 1894, prin care refuză de a lua parte la comisiunea ce s'a constituit în Budapesta cu scop, de-a compune un proiect de autonomiă bisericescă.

Părintele Vela declară categoric, că nu poté conlucra într'o comisiune constituită pentru autonomia biserice romano-catolice, pe câtă vreme eparchia Oradiei mari face parte întregitoare din Metropolia greco-cat. română, care își are organismul său de sine stătător.

Pentru această frumoasă declarațiune, autorul Memorialului cu drept cuvânt gratulează D-lui canonic și în deosebi Escelenței Sale episcopului dela Oradea-mare Mihail Pavel.

Etă declarațiunea din cuvânt în cuvânt:

În înțelesul hotărării luate în conferența ilustrului cor episcopesc, ținută la 30 Nov. 1893, chiamarea comisiunei prezente este a prelucra un proiect pentru autonomia ce va fi să se înființeze, de o parte pe baza unui sistem electoral, ér de altă parte a unui sistem de denumire.

Spre acest scop comisiunea compune un proiect cu privire la modalitatea, în care va avé să fiă convocat congresul pentru autonomie și tot-odată își dá părerea asupra lucrărilor congresului din 1871, că întru cât pot fi aceste folosite.

Din motivul, că comisiunea are să dea un proiect normativ, pentru înființarea unei corporațiuni bisericesci atât de înalte, care să vede chiamată a realiza reforme radicale în guvernamentul intern și estern al biserice catolice din Ungaria:

Subscrisul primind cu cel mai profund omagiū ordinul distinctiv al Majestății Sale Regelui Apostolic' s'a presintat la ședința acestei comisiuni, deși nu înțelege pentru ce a fost chiamat ca un canonic gr.-cat. într'o comisiune, care are de scop realizarea autonomiei biserice romano-catolice? Tot-odată nu poté trece fără de a nu observa, că preagrătoșă invitare datată din 13 Faur 1894 sub nr. ad 284 preș. țintesc la înființarea autonomiei bisericesci pentru biserica romano-catolică din Ungaria luată în înțeles restrins, și că diecesa gr.-cat. Orădană, ca o parte integrantă a organismului Metropoliei gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, ea singură numai nu poté fi privită din punct de vedere cu totul deosebite.

Din aceste motive subscrisul nu se crede competent a se declara, ori a coopera la aducerea unor așa fel de staveriri, cari pun în vedere în ori-ce direcțiune, esențiale schimbări în pozițiunea de drept public canonic a eparchiei gr.-cat. de Oradea-Mare.

Pentru această, deja în acest stadiū al pertractărilor comisiunei, mă rog, ca prezentarea mea să nu fiă luată drept basă a vre-unui prejudiciu de ori-ce direcțiune; pentru-că și în urmarea cunoștințelor mele câștigate, și a convingerii mele atinșerea ori schimbarea în ori-ce direcțiune a stării de drept public a eparchiei gr. cat. de Oradea-Mare nu se poté efectui, decăt pe calea forului spre această chiamată și în înțelesul canoanelor competent.

Budapesta, la 24 Faur 1894.

Paul Vela m. p.
canonic lector gr. cat. al diecesei orădane.

Tratările de pace.

De câte-va zile s'au început în palatul Tophane din Constantinopol tratările pentru încheierea păcei între Turcia și Grecia. Tratările nu decurg de-a dreptul între cele două state, care s'au răsbotit între sine, ci în locul Greciei negociază cu guvernul turcesc reprezentanții marilor puteri, cari au pășit ca apărători și ocrotitori ai Greciei învinse față cu Turcia învingătoare.

Fiind-că sfătuirile se fac în secret, până acum tare puțin se scie despre rezultatul lor. Din scirile, ce s'au putut străcura însă până acum prin țiare se vede, că o pace statornică forțe cu greu se va puté încheia.

Marile puteri, dér mai ales An-

uită-te prin ferestră și vei vedé, că alții nici la jumătatea drumului n'au ajuns, pe când eu sunt acasă.

Mașteiu: Bine, bine, îți cred; dér ađi, când Măria Sa dómna a plecat la băi, ai fi putut rămâne acasă, căci eu am fost ocupat acolo.

Smarandita: E bine, tată dragă, de era lipsă așa fi rămas, dér fiind-că n'a fost lipsă m'am dus la biserică, căci avem sərbătore mare, ađi e dór sfânta Măria.

Mașteiu: Sfântă Mărie 'ncece, Sfântă Mărie incolo, mai întâiu e datorința casnică, și numai după aceea urmăză locurile de petrecere.

Smarandita: Tată! Măicuța, fiă ertată, și părintele, care m'a învățat religiunea, améndoi mi-au spus, că chiamarea cea dintăiu a fiă-cărui creștin este împlinirea datorințelor față de Dumnezeu, prin urmare eu, mergénd la biserică, n'am făcut alta, decăt că mi-am împlinit cea mai de frunte datorință, fără a lăsa însă îndérét nici datorința amintită de d-ta,

căci deși am fost la biserică, cu prânđul însă nu voiú întârđia și nici alt scăđământ în ale căsniciei nu s'a întemplant. Nu te supăra déră, tată dragă, căci ađi, la sərbătore Acelaia, în a căreia pază m'a incredințat măicuța mea, n'am putut rămâne dela biserică. Nu, căci Maica sfântă, ca maică bună a fiilor ei celor buni, pentru împlinirea acestei datorințe imi va fi dăruitore a multor bunuri.

Mașteiu: De viclenă, ce-ai învățat a fi, ai sci predica ca un preot. Dér bine, bine, eu nu te opresc dela biserică, numai să fi în rënd cu toate ale casei. (Se uită la orologiū)... Unspredece și jumătate! Ar fi bine să veđi de-ale mâncării, căci e aproape améda.

Smarandita: Peste o jumătate de ceas aștern masă (se duce).

Mașteiu: Istétă și harnică a fost mamă-ta, istétă și harnică ești și tu. (De-afară cineva bate la ușă).

Mașteiu: Intră!

Dr. Vraciu: Bună ziua, bună ziua, Domnule! Audiind, că domnia-

ta ești *totum factum* în această mare moșiă a Măriei Sale d-lui Conte. Fală mare, am onóre a mă recomanda și a-ți oferi serviciile mele. Mă numesc Dr. Vraciu, medic universal și veterinar, care vindecă chiar și cele mai necunoscute bóle omenesci și dobitoicesci. În acest giamantan (deschide o lădiță, ce o are în mână) am tot felul de medicamente folosite omenilor bolnavi și vitelor bolnave. În această cutiuță (și arată o cutiă, pe care o scoțe de pe fundul lădiții) am praf farmecător, care are puterea miraculoasă, de-a face din bėtrâni, tineri, decumva s'era înainte de culcare omul bėtrân va înghiți din el cât ar încăpé pe un vėrf de cuțit.

Smarandita: (avénd în mână două tăiere, linguri, furculițe și cuțite întră să ascernă masa) Tată, eu ascern masa (pune vasele pe masă).

Dr. Vraciu: S'erut mâna! Am onóre a mă recomanda, eu sunt Dr. Vraciu, cel mai vestit medic pentru înfrumșetarea peliței obrazului.

Smarandita: (sficioasă) Imi pare bine.

Dr. Vraciu: Decum-va tatăl Dumneav-vostră s'ar îndoi, v'ași recomanda vestita pomadă Brilantin, escelentul partum Hang Hang, său Heliotrop. Ideal-Toilette pentru înfrumșetarea feței.

Smarandita: Mulțamesc, dér eu de acestea nu folosesc.

Dr. Vraciu: (cătră Mașteiu) Domnule! Nu poftiți o sticlă de esență pentru stomac de Dr. Reufel? costă numai 1 fl.; o cutiă de pilule depurative á 25 cr.; Spirt contra podagrei, Extract de Sassaparillă pentru curățirea sângelui; Pain expeller, său o dosă de somn, cel mai eminent mijloc contra insomniei?

Mașteiu: Nu sufer nici de-o bóla mulțamită Domnului.

Dr. Vraciu: Atunci vė pot servi poté cu leacuri pentru bóla de unghii și de gură, ce se ivesce la vite, său cu Antimoniu ori sare amară, mijloc

glia se împotrivesc tare pretensiunilor Turcilor, cari ar avé dorința să ia Tesalia dela Greci și s'o pună sub stăpânirea lor. Ambasadorul engles dela Constantinopol se dîce, că a declarat pe față, că Anglia nicîodată nu va suferi, ca un stat mohamedan să se întărească pe socotela unui stat creștin. De-asemenea se dîce, că Țarul Rusiei a asigurat printr'o scrisoare pe regele grecesc, că va apăra interesele Greciei în contra pretensiunilor turcesci.

Pășirea acésta a puterilor față cu Turcia a produs multă amărăciune între Turci. Cu cât mai hotărîtă este atitudinea puterilor, cu atât mai mare devine agitațiunea între Turci, cari nu viséză acum, decât de Tesalia. Agitațiunea a luat întinderi așa de mari, încât abia se mai pôte ține ordinea între Turci. Nisce trupe turcesci neregulate au dat foc comunei grecesci Diori de lângă Lamia, din care causă Grecii au și înaintat plângere la reprezentanții marilor puteri.

De altă parte însă și stăpânirea turcescă nu prea arată semne de pace. Pe lângă tot armistițiul încheiat cu Grecia, Turcii trimit mereu trupe nouă de ostași în Tesalia, ca și cum ar voi să nu mai lase cu nici un preț din mână acésta provincie. De dorința marilor puteri, ca Turcii să-și retragă armata din Tesalia, aceștia nicî nu vréu să scie. Eță, de exemplu, cum s'a exprimat în privința acésta un ministru turcesc, Mahmud Dșaledin-pașa, despre care se dîce, că e omul cel mai iubit al Sultanului:

Europa, dîce el, n'a fost în stare să alunge din Creta o armată grecescă de două mii de ômeni; nu-i va fi deci așa ușor să siléscă o armată turcescă de 100 mii de ômeni să părăsească Tesalia. Ca să recurgă la putere, statele europene nu vor putea, despre acésta suntem convinși și de aceea vom rămîne de-acumdată în Tesalia. Chiar dacă vre-una dintre marile puteri ar voi să facă ceva în acésta privință, i-ar sta în cale celelalte puteri mari, deoarece prin un asemenea pas s'ar născă numai mai mari înouoțări, prin care noi (Turcii) n'am pôte pierde nimic, ba pôte chiar am oăștiga. La tótă întemplieră însă va trebui să trecă încă mult timp, până când lucrurile vor ajunge la asta. De aceea noi am și pus în rând administrarea Tesaliei până la cele mai mici amănunte, așa cum ne place nouă.

Se vede așa-déră, că până la încheierea unei paci statornice și hotărîte are încă să trecă mult. Ba ce mai soi, decât nu se vor născă încă de aci înainte încurcăturile cele mai mari, care se tragă după sine nouă răsboaie, mult mai seriose ca cel greco-turcesc. Semnele, cel puțin, nu sunt

nicî-decum promițătoare de liniște și pace. Din Bulgaria sosesc sciri de înarmări, ba se spune chiar, că în scurt timp principele Ferdinand vré să se proclame de rege, ér Bulgaria să se scótă cu totul de sub suzeranitatea turcescă. Acésta scire încă a produs neliniștiri la Constantinopol și se dîce, că Sultanului 'i-s'a și făcut propunerea, ca pe principele bulgar Ferdinand să nu-l mai lase să fiă guvernor al Rumeliei orientale, ci în locul lui să numéscă un pașă turcesc.

Pe scurt dîs, răsboaie dintre Turci și Greci a încetat pentru moment, dér prin acésta încă n'au încetat și îngrijirile și temerile de nouă încurcături, nouă răsboaie, mult mai seriose ca cel dintăit.

SCIRILE ȚILEI.

— 31 Maiu.

Asupra adunării de poimăne, Lunî, a Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români din loc, ce se va ține în sala de desen a școlilor române din loc la ôrele 3 p. m., atregem deosebită atențiune a Românilor din Brașov. Afaceri de mare însemnătate pentru prezentul și viitorul acestei vechi Asociațiuni brașovene reclamationă, ca membrii fruntași ai societății noastre românesce să ia parte la adunarea de Lunî în număr cât mai mare.

O nouă bancă românească în Cenad. Mai mulți fruntași români din comitatul Cenadului au pus la cale înființarea unei banci românesce în orașelul Nădlac, care se află tocmai în mijlocul Românilor din acel comitat. Proiectul pentru subscrierea acțiunilor pōrtă iscăliturile a vre-o 24 Români fruntași în frunte cu preotul N. Chichin, avocatul A. Petrovicu etc. Până în ziua de 3 (15) Maiu când a fost pus terminul pentru subscrierea acțiunilor, s'au scris 1011 acțiuni de câte 50 fl., va să dîcă un capital 50,550 fl. Adunarea de constituire s'a hotărît a se convoca pe Marța viitoare, a treia zi de Rosalii. Noua bancă se va numi „Nădlăcana”. — Ne bucurăm de înființarea acestei banci, mai ales fiind-că Români din acel comitat nu aveau până acum nici o bancă românească și chiar în Nădlac se află o bancă jidovăscă, care creșce și înfloreșce numai pe spinarea Românilor. Astfel întreprinderea fraților noștri dela Cenad are marea chiamare, de-a scōte poporul românesc de sub influința și exploatarea băncilor străine. Dumnezeu să le ajute!

„Reuniunea învățătorilor români sălăgeni” a luat inițiativa pentru întemeierea unui „fond funebru”, din care să se ajutore familiile învățătorilor de pe teritoriul acolei reuniuni în cazuri de mōrte. Pentru scopul acésta comitetul Reuniunii a adresat un

apel către publicul român, subscris de D-nii: Alimpiu Barbolovicu, vicar, ca președinte al Reuniunii; V. Olteanu, vice-președinte și Alexiu Fodorca secretar. În apel este rugat publicul român, mai ales femeile române din Sălăgiu și jur, ca să dea ajutor comitetului Reuniunii spre a pôte aranja o tombolă (sortire de obiecte) cu ocaziunea adunării generale împreunate cu petrecere din acest an, trimițându-i ori-ce obiecte de valōre, precum lucruri de mână, cusături, broderii, ori-ce soi de țesături, cărți icōne, sculpturi etc. Câștigul, ce va resulta din sortirea acestor obiecte, va fi destinat pentru amintitul fond. Obiectele sunt a se trimite până în 25 Iunie st. n. d-lui Alexiu Fodorca, secretarul Reuniunii în Șimleu. — Sperăm, că Români sălăgeni, cari de atâtea ori au dat dovezi de însufleșirea lor pentru cauzele naționale, nu vor întârzi nicî de astă-dată a da sprijinul cuvenit acestei întreprinderi, menită a încōrja pe învățătorii noștri și a strînge și mai mult legăturile între ei.

Băncile unguresci printre Români. Nisce comunică, că în comunele Hodac, Ibănescl și Orșova din comitatul Mureș-Turda, lângă orașelul G.-Szt.-Imre, s'a înființat o bancă ungurescă, plasând un capital de 42 mii fl. cu interese, cum dîce ei „iaștine” de 8% și pe de-asupra alte adaose. Până a prins pe ômeni, funcționarii băncii erau tot Români; acum însă pe Români vréu să-i dea afară și să-i înlocuéscă cu străini. De bună sēmă, că o pacălitură încă și mai mare îi așteptă pe bieții țeraui români, cari se lasă să cadă în cursa unor astfel de bănci într'un timp, când avem atâtea bănci de-ale noastre. — Avis Românilor de pretutindenea!

Medic de cerc a fost ales în cercul Hepriei d-l Dr. Alexandru Fodor, un tînăr român, care va sta cu locuința în Alba-Iulia și va fi singurul medic român în acel oraș.

Lucrări militare. Serviciul de geniu al corpului 3 de armată român va începe construcția de șosele, care să lege între dîntusele forturile din regiunea întărită Focșani-Nămolōse-Galați. Odată cu șoselele, se vor construi în aceași regiune întărită depozite de munițiuni: unul la Focșani și altul la Bărboși. Cheltuețele ce vor necesita aceste lucrări se vor acoperi din fondul de 23 milioane, votat de Cameră, în primăvara anului acésta, pentru armată. Licitația pentru aceste lucrări se va ține în zilele de 12 și 14 Iunie v. la Galați.

Nouă cancelariă adrocațională în Brașov. Țilele acéstea d-l Dr. Ion Moșoiu și-a deschis în Brașov noua sa cancelariă adrocațională în Strada Vămii Nr. 7. — Dorim succes noului avocat român!

Un proces interesant de moștenire s'a început la tribunalul Vleșca (România). Moștenitorii de sînge ai defunctului Silesis

(grec), mare proprietar din acest județ, au făcut acțiune pentru anularea testamentului prin care defunctul lăsa legatar universal asupra întregii sale averi pe principele moștenitor al Greciei. Desbaterile au început zilele acéste.

Intre Predeal și Encuresci comunicațiunea este întreruptă. Mai multe poduri ale căii ferate de peste Prahova au fost stricate în urma ploilor mari din zilele din urmă. Din cauza asta de erf n'au mai sosit posta din România.

Dare de sēmă. La picioul arangiat în 29 Maiu n. o. în folosul Reuniunii „Crucea roșie” din loc s'a încesat 1338 fl. 28 cr. Spesele au fost 595 fl. 40 cr. Au rămas deci profit curat 742 fl. 88 cr. — Brașov, 11 Iun. 1897: Frieda Schnell, president Reuniunii; Dr. Otto Hvidy, secretar; Julius Bittermann, cassar.

Băile școlilor române din loc, atăt cele de vană și de abur, cât și hidroterapia vor fi Duminecă și Lunî după ameză închise din cauza S.-lor sērbători ale Rusaiilor.

Cunună. D-l Traian Florea și d-ra Re-veica Somlia se vor cununa a doua zi de Rosalii în biserică română gr. or. din Frata de Cămpia. — Să fiă în cēs cu noroc!

Concerte. Musica orașenăscă va concerta mîne, prima zi de Rosalii, în grădina dela otel „Pomul verde” cu următorul program: 1) „Viena-Paris”, marș de D. Ertei. 2) Ouvertura la opereta Waldmeister de I. Strauss 3) „Rose de Orient”, vals românesc de Ivanovic. 4) Fantasie aus Richard Wagner Tonhäuser, de Hamm. 5) Jocuri unguresci Nr. 11 și 12 de I. Brahms 6) Potpouriu dia „Sermanul Jonatan” de Millöcker. 7) Schatz-Walzer, din „Zigeunerbaron” de I. Strauss 8) Romanș, fantasiă de Seidemann. 9) Intermezzo sinfonico din opera Cavaleria rustică de Mascagni 10) Franz-Schlin, polca repede de Netzger. Inceputul la 7 1/2 ôre sēra.

— Mîne, Duminecă, musica militară va concerta la Vilia Kertsch. Inceputul la 8 ôre sēra. Intrarea 20 cr.

NECROLOG. Vasiliu Albou, preot gre. cat. în Vișia, a rēposat în 10 Iunie n. o. în anul al 62-lea al etății și al 36-lea al preoției. Il jălesc doi fii și trei fiice ale sale. — Dumnezeu să-l odihnescă în pace!

Socialiștii se mișcă.

Nemulțămirea poporului cu stările, la care a fost adus de stăpânirea ungurescă, a început să se arate într'un mod, ce inspiră cele mai mari îngrijiri. Mai cu sēmă în Ungaria, unde populațiunea nu este așa dedată cu suferințele și apăsările, lucrurile au ajuns în timpul din urmă așa departe, încât se pare, că poporul din acele părți s'ar afla în ajunul izbucnirii unei revolu-

Mașteiu: Ți-o plătesc cu 80 cr., de vréi.

Smarandița: Și eu sirma cu 40 cr., de vréi.

Circel: Îmi pare rău, cu așa prețuri nu vi-le pot da. (Vré să le împacheteze). De vreți sirma v'o dau cu 50 cr., ér luléua și țevea cu 1 fl. 20 cr.

Mașteiu: Mai mult nu-ți dau.

Circel: Îmi pare rău, dér luléua nicî cu un crișar n'o dau mai ieftin.

Smarandița: Sirma mi-o poți da cu 40 cr., căci ți-o plătesc destul de bine.

Circel: Să nu dîc, că mi-am bătut de geaba picioréle pe aici, vi-o dau și cu atăta. Poftiți. (Ii dă sirma, ér Smarandița îi plătesce prețul).

Circel: (cătră Mașteiu) Nu te scumpi, Domnule, căci lulea ca asta rar vei mai afla.

Mașteiu: Cât ți-am spus, îți dau, mai mult nu.

Circel: (uitându-se împrejurul odăii) Îmi pare rău, dér pentru atăta, chiar

de ași purta-o încă cincî sute de ani pe spate și nu o dau. (Iși ia bagagiul). Mē recomand!

Mașteiu: Să fii sănētos!

Smarandița: (la o parte) Jumătate mi-a fi de-ajuns pentru pēr, ér cu cealaltă jumătate voiū înfrumșeta cununa, ce-o voiū așeđa Duminecă la icōna Maicei sînte.

Mașteiu: (cătră Smarandița) Acum, ficia mea, putem prânși.

Smarandița: Te rog șeđi la masă, căci eu merg să aduc mîncarea. (Se duce).

Mașteiu: Bată-l crucea neguțător, cum nu-mî dete luléua cu 80 cr.! Îmi pare rău, că nu i-am dîs să mērgă și la Măria-sa, la domnul conte, căci pôte că mi-ar fi cumpărat'o el.

(Voce din afară).

...Plecăciune! Eu sunt Adolf Grünbanm, agentul celei mai renumite firme de mode din Viena; nădăjduesc, să vă pot servi cu ceva!

Smarandița: Poftiți înăintru la tata!

Mașteiu: Numai acesta a mai lipsit. Precum se vede, ômenii acéștia s'au conjurat contra mea, ca să nu-mî dea pace să pot prânși astăzi. (Smarandița, aducând un blid cu mîncare, intră înăintru, ér după ea agentul. Ea pune blidul pe masă înainte tătâne-sēu).

Agentul: Am onōre, domnule — a vă recomandă spre cumpărare, colecțiile de mostre ale acelei mai vestite firme din lume. (Ii arată): acéste sunt cele mai fine mostre de bumbac; aci sunt stufe de modă pentru rochii; stufe de spălat Ajour; Atlas-Satin, stufe negre de modă în lățime duplă; Kammgarn în cele mai frumoșe colorî — prețul dela 80 cr. până la 1 fl. 20 cr. metrul. Aci sunt mătăsăriile cele mai elegante, cele mai bune și mai solid fabricate.

Mașteiu: Eu, domnule, din ca-

pul locului îți spun, că nu cumpăr dela d-ta nimic.

Agentul: (Mirându-se și spăimēntat) Cum a-a-asa!

Mașteiu: Din simpla causă, că nu am banî. Să pôte însă, ca Măria-sa d-l conte să cumpere ceva; poftesce șeđi și așteptă aici până ce mē duc să-l întreb, ca să sciu ce să-ți spun!

Agentul: Cu fōrte mare mulțămಿತă.

(Mașteiu iese).

Agentul: Domnișōră, de s'ar învoi tatăl D-vōstrē, v'ași recomandă o confecțiune fōrte elegantă după mostra asta. (Ii arată) Lucrată gata, ar costa vre-o 22 fl. Garantez, că în împrejurimea asta nu s'ar afla o haină atāt de elegantă și de frumoșă.

Smarandița: Sunt mult mai simplă și mai modestă, domnule meu, decât să-mî cumpēr o haină ca aceea, care nu-i de mine.

Agentul: Iertați, mē rog, dér în lumea de ađi chiar și femeile fără

ținuți. Socialismul pe di ce merge ia mai mari întinderi în mijlocul poporului țeran, care amenință pe față cu răsvărire în contra marilor proprietari de moșii și a întregii ordine de stat și sociale.

În sâpt mâna trecută s'au întâmpilat chiar și trei vârsări de sânge îngrozitoare. La *Nădăvdar*, lângă Dobrițin, au fost împușcați de gendarmi *Duminea trecută, în ziua de Rosaliile unguresc, patru omeni, ér alți 28 greu răniți*. Aceasta din cauză, că au luat parte la o adunare socialistă, pe care gendarmii au voit s'o împrăstie, poporul însă s'a opus. La *Alpar*, o altă comună ungurească din Ungaria, de-asemena s'a întâmpilate în săptămâna acesta o încăerare între popor și gendarmii. Din cauză, că poporul se adunase ca să protesteze în contra unei înșelăciuni a notarului, acesta a poruncit gendarmilor să împușce, ba cum spune „M. H.” el însuși a tras cu pușca asupra omenilor. O femeie a fost numai decât omorâtă, un țeran a fost împușcat în piept, alți doi în picioare, mai mulți alții greu răniți.

Mai grozavă a fost vârsarea de sânge dela *Elemér*, în comitatul Torontalului, întâmpilată Joia trecută. Gendarmii au tras foc asupra poporului și pe doi țerani i-au răsturnat la pământ. Poporul atunci înarmat cu cöse a sărit asupra gendarmilor, pe cari i-au sfâșiat în bucăți. Doi țerani și doi gendarmi au căzut victimă măcelului; numărul răniților încă nu e cunoscut, se dice însă că e foarte mare. S'au făcut nu mărșose arestări.

Tôte aceste se atribue mișcărilor socialiste. Acum mai ales, fiind-că se apropie timpul secerișului, socialistii sunt în mișcare mare. Ei vor să-și ducă în deplinire vechiul lor plan, de-a arangia o grevă generală pe timpul secerișului, așa ca proprietarii să nu aibă cu cine-și aduna recolta de pe câmp. Pretutindenea țin adunări și sfături parte publice, parte secrete. Chiar la Budapesta s'a ținut zilele acestea un mare congres socialist, care a ținut mai multe zile și s'au făcut cu ocaziunea acesta manifestațiuni imposante socialiste. Au luat parte la manifestațiuni și mai mulți studenți universitari unguri, ceea ce arată, că socialismul prinde rădăcini și în clasele societății alese unguresc.

Inceputul grevei s'a făcut în comitatul Torontalului, unde rapita tocmai acum se seceră și trieră. Muncitorii nu vreau să lase a se transporta mașinele de îmblătit. Acesta a fost cauza vârsării de sânge dela *Elemér*, despre care am amintit.

Foile unguresc sunt îngrijate la culme, mai ales fiind-că socialistii nu vor să scie de maghiarizare, nici nu fac deosebire de naționalitate, ei lor le trebuie pâne și ervași pâne. Cei ce au adus poporul la această stare de desperare au să porțe răspunderea pentru urmări.

Convocare.

Luni, în 2 (14) c., a doua di de Rosalii, la ôrele 3 d. a. se va conti-

nua adunarea generală a „Asociațiunei pentru sprjinierea învățăcelilor și sod. rom. din Brașov”, în sala de deosemn a școlelor medii din loc. La ordinea zilei va fi decidera asupra punctelor programului, neresolvate în ședința I.

Rog prin acesta pe toți p. t. membri, cărora le zace la inimă scopul societății, a se presenta în număr cât mai mare la această adunare.

Brașov, 12 Iunie n. 1897.

N. Petra Petrescu, președinte.

ULTIME SCIRI.

Clușiu, 11 Iunie. Gabriel *Ugon*, care a venit aici să se consulte în afacerea autonomiei catolicilor a declarat categoric, că **catolicii unguri vreau biserică națională maghiară.**

Seghedin, 11 Iunie. În urma ploilor mari, Tisa a esundat în mai multe locuri. 205 de case au fost rui-nate. În case se aflau și bolnavi, cari însă n'au putut fi scăpați. Intre locuitorii orașului e mare panică. În tot momentul se așteptă nouă demolări.

Literatură.

În editura Tipografiei „Aurora” A. *Todoran* din Gherla (Szamosujvár) a apărut: „Opșaguri, cât cioplite, cât pilite și la lume împărțite” de *Iovan Pop Retezanul*. Este o carte de vre-o 184 pag. format mic plăcut, cuprinzând vre-o 60 de poesii glumețe. Prețul 40 cr.

Prin lumină la bunăstare și fericire.

(Discurs rostit de directorul *V. Podobă* la deschiderea adunării Despărțământului XIV (Clușiu) al Asociațiunei transilvane, ținută la 30 Mai n. c. în Mânășturul unguresc.

Onorată Adunare generală! Despărțământul al XIV (Clușiu) al „Asociațiunei transilvane” pentru literatura română și cultura poporului român a venit pentru prima-dată în comuna acesta frumoasă pentru ca să-și țină adunarea sa anuală generală. E de lipsă, Domnilor să scim, ce vré Asociațiunea noastră, unica Reuniune generală pentru noi Români din această patriă, cu adunările sale? Ce scopuri urmăresce?

Ce voesce? Ce scopuri urmăresce, ne spune §. 2 din statutele ei, care dice: „Scopul Asociațiunei e înaintarea literaturii române, și cultura poporului român în deosebitele ramuri prin studiu, elaborarea și edarea de opuri prin premii și stipendii pentru diferitele specialități de șoiință și arte, și alte asemenea.”

Cu alte cuvinte, scopul, ținta Asocia-

țiunei noastre este să ne luminăm mintea, ca să ne cunoscem cine suntem, de unde suntem și pentru ce suntem și ocupăm loc aici, în lumea acesta locuită de diverse poporă cu deosebite datine, năravuri și aplicări. Și cunoscându-ne, să învățăm a ne iubi credința, datinele cele frumoase românesc și strămoșesc, pentru-că cine se lapadă de limba sa, de credința și de datinele sale moștenite dela părinți, unul ca și acela devine batjocura neamului său și de ocară la alte neamuri străine, care-l arată ca pe un ticălos cu degetul și-i de ocară în lume și va fi ôre-când aspru pedepsit și din partea lui Dumnezeu.

Pentru aceea e de lipsă să ne luminăm mintea prin învățatură, ceea ce ni-o dau școlele noastre, unde ni-se propune limba noastră cea frumoasă, despre care poetul așa cântă:

Mult e dulce și frumoasă
Limba, ce-o vorbim,
Altă limbă armonioasă
Ca ea nu găsim.
Românașul o iubesc
Din sufletul său,
O, vorbiți, scrieți românesce
Pentru Dumnezeu!

În școlele noastre ni-se propune credința noastră, fără de care nu e mântuire. În școlă învățăm obiceiurile și datinele noastre strămoșesc, ce sunt admirate de străini și de poporele mai culte și cu bună voință față cu noi.

Limba, legea și opinca.
Să nu le dăm pentru nimica.

Școlă ne învață să trăim: De vréi să trăiesci, mereu să muncesci.

Astăzi secretul traiului bun și al fericirii pământesc se cuprinde în un singur concept și în un singur cuvânt și acesta e lucru. Orî crede cineva, orî nu, e adevăr, vecinic, că nelucrarea și lenea crește cerșitor, ômeni perde vară și fur și tâlhari, și că singur numai cu sudorea feței se câștigă averea. Cel ce în totă ziua trage câte un fir, acela la capătul anului va avé cămașă nouă, ér lenesul va fi cu pielea golă.

Prin lucru ajungem dér la bună stare. Asociațiunea noastră și în această privință ne este mamă adevărată, care din tôte puterile sale și cu tôte mijlocele lucră într-acolo ca prin luminare să ne îndemne la lucrare pe tôte terenele și prin acesta la bunăstare. Scie dânsa bine, că poporul luminat se silesc să-și apere drepturile sale, să-și câștige avere și bunăstare, ér poporul rămas în întunecime își pierde în totă ziua drepturile ce le are, pentru-că nu le scie apăra și nu-i în stare a și-le câștiga. Se îndestulesce cu málaiul de tôte zilele și lucră în brazda altuia de Lunî dimineața până Sâmbătă sera, necugetând la aceea, decât are ceva folos orî ba?

Poporul rămas în cultură, datat a trăi în întunecime, îl putem aseména cu dobitócele necuvântătoare, ce trag jugul și

ară fără de a scie, că pentru ce și pe sémă cui! Poporul neluminat, rămas în întunecime, trăesce momentului. Ce câștigă ađi, de séră bea și nu cugetă la ziua de mâne. Casa lui și rânducla casei lui nu-l arată, că ar fi locuitor statornic, ci ca și cum cu ziua de mâne ar călători mai departe. El e îndestulit decât cu stomacul e împăcat și capul e amețit de beuțuri de vinars. E sclavul desfrânului, delăsat și fără nici o ambițiune nobilă. Și apoi ce-i această tică-lósă stare ni-o spune poetul, care dice:

Nu sunt resbele, nu-i tirăniă,
Nu-i mai greu lanțul nici de-o sclăviă
Cum e desfrânul pentru un popor.

Pentru aceea să ascultăm de glasul mamei noastre, de Asociațiunea transilvană; să ne luminăm, să muncim cu sîrguință, ca să ne scim ajutora în lipsele vieței; să fim mândri, că suntem Români și să învățăm a jertfi pentru luminarea noastră. Când vom face așa, pot veni peste noi orî-ce necăsurî, le vom învinge cu ușurătate. Și vom puté dice cu mândriă:

Căci Român sunt în putere
Și Român u' n veți nu pierde,
Vină valurî ca de foc
Nici nu m'or mișca din loc.

Să intrăm déră sub stégul cel măreț al Asociațiunei noastre, făcându-ne membrii fiă-care dintre noi amésurat puterilor sale. Vě salut déră, D-lor din inimă românescă și doresc, ca bunul Dumnezeu să binecuvinte lucrurile noastre. Cu acesta declar adunarea de deschisă.

În cestiunea școlelor românesc din comitatul Brașovului.

Brașov, 10 Iunie n. 1897.

Onorată Redacțiune! În nrul 104 al „Gazetei Trans.” s'a publicat un raport despre adunarea de primăvară a reprezentanței comitatului Brașov. Spre finea raportului se dice, că membrul *V. Goldiș* „a cerut deslușiri cu privire la acel punct din raport, în care se dice, că inspectorul ung. de școle a taxat rezultatul în studii la școlele elementare române din loc de nesuficient.”

Asupra acestui pasagiu din raportul amintit, inspectorul școlar reg. al acestui comitat, cercetând în zilele trecute școlele noastre de băieți și de fetițe din loc, ni-a comunicat categoric, că acel pasagiu e fals, căci în acest comitat școlele noastre românesc în privința progresului în studii și a ajustării lor pentru anul trecut au fost de trei feluri: foarte bune, bune și nemulțămitoare și școlă noastră se numără între cele de categoria primă, precum a arătat-o deja acesta și pentru progresul de-acum doi ani, constatat la școlă noastră, — progres, despre care și diarele străine locale („Kronstädter Zeitung” și „Brassói Lapok”) au luat notiță. Ca esemple de școle necorespunzătoare atât în privința progresului cât și a ajustării ca edificiu etc. a numit altele din comitat.

excelent pentru porci, când li-se face rău mâncare.

Maftéu: Nici de acestea nu am lipsă, căci nu am nici vite, nici porci.

Dr. Vraciu: Atunci îți pot spune cele viitoare, cât ai să mai trăiesci și câte ai să pășesci? căci sunt cel mai vestit profet al veacului acestuia. Cu profețiile mele am scos pe mulți dela multe necasuri, și pôte că o să te scot și pe D-ta.

Maftéu: Nu cred în lucruri vrednice de credință, necum să cred în boscone.

Dr. Vraciu: D-le, eu nu spun boscone; eu descoper vëlul nepetruns ce acopere viitorul omenilor.

Maftéu: Prin satele acestea o să te bucuri de-o trecere și de-un renume mare, căci țerancele, mai vërtoș de le vei scie minți la suflet, vor crede că ești proroc.

Dr. Vraciu: D-le! D-ta mă vatemî!

Maftéu: Nu, d-le doftor, veterinar și vrăjitor, vreau numai să-ți res-

pund după merit la întrebările ce mi-le pui. Ca să nu te mai vatăm însă, poftesce și-ți caută norocul aiurea, pe la bieții țerani, căci ei și așa pun mai mare pond pe „vraciuri”, decât pe vorbe și sfaturi înțelepte, și dau mai mare credémént vrăjitorilor și înșelătorilor decât a celor, cari le vreau binele.

Smarandița: Da, da, căci deși preoții mereu le predică la biserică, ce păcat este a crede vrăjitorilor și ce triste sunt urmările vrăjitoriilor, ei totuși umblă orbis după ele.

Dr. Vraciu: (închidând giamantnul) Imî pare rău, că cu nimica nu v'am putut servi. Mě recomand! (se duce).

Maftéu: Să fi sănătos.

Smarandița: Ce bine mi-ar păré, să nu pótă înșela nici pe unul dintre omenii din acest sat!

Maftéu: N'avea grijă, ... pe cei mai mulți așa-i va înșela, de i-a ustura pielea încă și peste un an.

Smarandița: Pázască - i Maica Sfântă! (Cineva bate la ușă).

Maftéu: (cam necăjit) Audi, audi! Astăzi nu vom puté nici prândi... Întră!

Circel: Bună ziua, Domnul meu! Sunt un neguțator străin, umblu pentru întâiași-dată prin părțile acestea. Vě rog cumpărați ceva dela mine, căci lucruri frumoșe și eftine ca Circel alții nu vënd.

(Cântă):

Marfele mele-s prea fine,
Căci se laudă de sine;
De vréi să veđi că-i așa
Poftesce a cumpéra:
Am fórfect, ace, inele,
Sirme, ață, bumbi, mărgela,
Bricege și degetari,
Tabachere, ochelari,
Datule, struguri, zăchar,
Șipee, cremenî și amnar;
Sfredel, camiș și lulea,
Tot ce-a cumpéra ai vré.
Pomadă care 'nngresce
Pêrul care 'ncăruntesce,
Săpun, piepteni, jucării
Tot marfe de spițerii.

De voesci a cumpéra,
Marfe alese și fine
Nicăiri nu vei afla
Precum vei afla la mine.

Smarandița: Tată, te rog cumpăra-mi o sirmă rosa în pâr.

Maftéu: (cătră Circel) Dă-mi trei metri de sirmă rosa, și o lulea cu țeve cu tot.

Circel: (Luându-și din spate bagagiul cu marfă, îl pune pe masă; scóte sirmă și-o întinde Smarandiței; ér lui Maftéu îi dă luleaua și țevea) Sirmă e din mêtasă resucită, luleaua fabricată în Șemniț, ér țevea e de vișin turcesc tôte de prima calitate.

Smarandița: (cătră Circel) Cât costă metrul?

Circel: 20 crițari!

Maftéu: Dér luleua?

Circel: 60 cr.

Maftéu: Cu țeve cu tot?

Circel: Ba, Dumneđu se păzescă de așa ceva. Țevea singură face 70 crițari, — și așa luleaua cu țeve cu tot costă 1 fl. 30 cr.

In urma acestui comunicat făcut publice din partea inspectorului reg. de școli în fața colegilor mei dela școla noastră și a inspectorului nostru districtual confesional, m'a însărcinat a desmînji cuprinsul acelu pasagiu din raportul amintit, în ceea-ce privește școla noastră până se va trimite direcțiunilor noastre școlare raportul special al său spre a se pute vedea evident acesta.

Chiar și d-l V. Goldiș întrebându-l eu amical, în cestia acesta, recunoște, că inspectorul a taxat rezultatul în studii de nesuficient la unele școle „din comitat“ și nu „din loc“, cum se dice în acel raport.

In consecință rog respectuos On. Redacțiune, să binevoască a rectifica erorea amintită, publicând aceste șire ale mele.*)

Cu deosebită stimă:

I. Dariu,

învățător la școlile centrale române din Brașov.

Petrecheri.

Primim următoarea invitare: „Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din Tractul Protopopesc al Coșocnei invită la Petrecherea de veră, ce se va aranga în favorul Reuniunii la 27 Iunie n. c. în localitatea școlii române gr. cat. din Aiton. Începutul la 3 ore p. m. Intrarea: de persoană 50 cr., de familie 1 fl. Comitetul arangiator: Ioan Ganga, președinte; Iuliu Z. Iambor, cassar; Ioan Orosfăian, controlor. Membrii: G. Tatar, A. Rusu, I. Corpodeanu, A. Filimon, Gr. Șiuteu, Iul. Șiuteu. Familiile sunt rugate a se îngriji de mâncări, ér de beuturi, pe lângă preț moderat, și de quartir s'a îngrijit comitetul arangiator. Suprasolviri se primesc cu mulțamită de cassarul Iuliu Z. Iambor invet. în Aiton (Ajton). Posta tot acolo“.

Publicând această invitare, nu putem lăsa neobservat, că d-nii arangeri au aflat de cuviință să tipărescă invitatările la o tipografiă ungherească, ca și cum nu ar sci, că există și tipografii românesce, la cari se pot face comandele prin postă, fără de a-i costa atât, cât îi costă la tipografiile străine. Ungurii nu merg la tipografii românesce și se feresc ca de foc de-a da banul în mâna Românului. Pentru ce ore Românii de pe la Aiton nu învață minte dela ei?...

Despre Religione și Credință III.

Dacă voim, ca inima noastră să se umple de simțiri respectuoase către Dumneșeu, să vizităm familiile evlavișe, în sinul lor familiar, când ele se ocupă cu ceea ce are omul

*) Am dat loc cu plăcere acestei rectificări. In adevăr prin cuvintele „din loc“ se pusese pretinsul rezultat „nesuficient“ în cărca școlilor noastre elementare brașovene, pe când el privea numai unele școle elementare din comitat. — R. e. d.

mai scump și mai sublim, adevă cu Dumneșeirea. Am puté ore să rămânem nemișcați, nepăsători, vedând o mamă cu ochii așintiți către cer și rugându-se cu lacrimi fierbinți către Atot-puternicul Dumneșeu pentru fericirea, sănătatea și viitorul copiilor săi?! Este ore cu putință, ca să nu se destepte în pieptul nostru cele mai frumoșe și înalte sentimente, vedând pe inocentul copil cu mâinile la piept, abia pronunțând rugăciunea sa către cel nevédut, pentru binele părinților și fraților săi?

Acolo să mergem și să învățăm a ne ruga, unde bunul tată și credincioșă mamă îndeplinesc locul preotului celui prea înalt. Acolo să mergem să învățăm a ne inchina și să respectăm cu credință pe Creatorul tuturor. Să ne întărim, să ne îndreptăm și să fim deciși pentru faptele cele bune.

Așa ne vom pregăti atât noué, cât și familiilor noastre cele mai mari fericiri. Așa vom simți paradisul vieței casnice, inima și sufletul nostru se vor curăți și se vor lămuri, mintea ni-se va liniști și cugetul ni-se va umplé de mulțamire.

Să nu ne lenevim în Dumneșei și sărbătorii, ci să îndeplinim cu căldură religiôșele noastre datorii și să urmăim evlavișele exemple ale fraților noștri creștini.

Dumineca este ziua Domnului, ziua de repaos a tuturor popórelor creștine și incetarea dela ocupațiunile noastre, spre a ne înălța sufletele dela grijele vieței la isvorul, de unde a răsărit mântuirea omenescă, adevă la Deitate și la contemplarea eternei sale destinațiuni.

Dumineca totul se odihnesce, numai sărbătoreștile sunete ale clopotelor bisericeii caută să producă răsnet, în inimile noastre. Să urmăim dér chiamării lor, și să mergem acolo, unde cuvéntul lui Dumneșeu se predică, unde povețele și exemplele unei vieți plăcute lui Dumneșeu pătrund în sufletul nostru, și unde misterele religiunii se rechiamă în memoria noastră. Să ne repausăm de tóte și să esercităm faptele dragostei creștinesce, căci acesta este cea mai plăcută jertfă lui Dumneșeu.

Omul fără caritate este și fără speranță, și pe miserul acela, pe care îl domină pisma, ura și mânia îl persecută gróza. Cele mai bune puteri ale noastre amortesc, dacă nu iubim pe aprópele noștri și nu respectăm pe Dumneșeu. Iubirea către Dumneșeu este vieța noastră cea mai adevărată, căci ea este legământul puterilor minței și inimei noastre.

Precum nu există adevărată onóre fără virtute, așa nu póte fi nici dreptate între ómenii fără Dumneșeu. Cel ce n'are credință către Dumneșeu, aceluia îi lipsesce ori-ce altă credere în ori-ce credință despre cele nevédute. Cele nevédute însă sunt basa, pe care se întemează cele védute și precum sufletul susține trupul, așa și credința și idea de Dumneșeu susține pe om, națiunile și statele.

Etă dér, ce este Religiunea. Numai religiunea ne face să fim dreptți, îndurători și compătimitóri către cei neputincioși și slabii; ea încurajeză pe cei nenorociți și îi face răbdători în suferințe, ca să nu devie fiare sălbatică, aruncând résbunarea contra asupririlor lor.

Omul fără religiune este ca o navă ce rétăcesce în valurile mării, isbindu-se de tóte stâncile; n'are temere de Dumneșeu și nici de pedépsa legilor omenesci.

Prof. Dr. Eiefterescu.

Speranța...

Un vis e tot... trăese în vis
Și visul mă 'mpresóră
Departa ved peste abis
O stea plutend ușóra

O ohiem intr'una suspinând
O chem să mă desmerde
Dér ea atuncea tremurând
Inoet, inoet să perde.

Priviți-o... e speranța mea
Priviți-o cum se duce...!
— „O, când mai vii frumoșă stea
Dureiei să-i pui cruce!?...“
Brașov, 1897. Săn-Petreanul

MULTE ȘI DE TOATE.

Credințe deserte la Germani.

In țera nemțesăa poporul e de credința, că norocul copilului nou născut atérnă dela împrejurările, în care se nasece. Așa de esemplu ei cred, că dacă pe cer se află nori oréți, când copilul se nasece, atunci noul născut va avé în vieța sa noroc in tóte. Copiii, cari se nasec cu pór oreț, vor avé și multe creșta. Cu pėrni lung însémnă mórte timpuriă. Plăneșt puternic la copiii însémnă, că va fi frumoșă, ér la copil, că va fi urit.

Țuete din săptămână încă au unele însemnări la acei popor. Anume: Copiii, cari se nasec Lunia mor curéud; copiii de Marța, vor fi talhari; copiii de Mercuria vor fi bețivi; cei cari se nasec Joia și Vinerea trebuie botezați Dumineca, căci altfel, când vor fi mari, vor vedé năluciri. Copiii, cari se nasec Sâmbata, vor fi min-

oinoși, și aud și ved mai multe, decât alții; cei de Dumineca sunt copiii norocului.

Copiii, cari s'au născut în nóptea de anul nou, vor vedea năluciri; cari se nasec la trei sfinți vor fi veselii; cei din Joia verde vor muri pe esafod; ...: cei din Vinerea Pascilor vor muri spândurați. Acei ce se nasec la Pasoi vor fi frumoși și înțelepți; cei din postul Crăciunului vor fi spărioși; cei din nóptea de Crăciun vor afla comóră de bani.

Copiii, cari se nasec în 1 Martie, 1 April, 1 August și 1 Septemvre vor fi duși la spéndurătoare. Copiii din April sunt nenorocoși. Cei născuți în 14 Februariu (ziua lui Valentin st. n.) vor muri curéud, cei din 12 Decemvre (ziua lui Toma n.) vor avé parte pe lumea acesta de lacrimi și suferințe.

Pentru-oa strigótele să nu póta strica copiilor mici, trebuie să li-se presare sare pe limba și să se lase să dormă pe ineiul de logodua. Pentru ca copiii să fi tari, să li-se dea lapte de iepă. Feteșeii mat întâiu trebuie să capete cămașe de fecior, ér feciorul de fată, ca să aiba noroc in dragoste. Dacă mama își blastemă copilul, acesta va fi nenorocit. Dacă mama pórtă haine negre, copilul va fi fricos. Inainte de botez nu-i bine să pui copilului nume. Un fecior nu-i bine să se boteze in apa, în care a fost botezată o fată, pentru-că in vieța va umbia după femeii, séu întóra.

Dacă prima vorbă a copilului e „tată“, următorul va fi fecior; dacă cuvéntul prim e „mamă“, următorul va fi fată.

Când copilul mic vorbesce mult despre Dumneșeu și Ceriu, va muri de timpuriu. Dacă miroșă a flori, își va perde mirosul. Câni și pisici nu e bine să se creșea de-odată cu copiii, deoarece unul din doi va muri. Surorii mici nu-i bine să se sárute, pentru-că una dintre ele va muri. Când mânânci și la copil nu-i dai, atunci îi sângeră, séu lacriméză inima.

Oglinda oului.

Ca să se póta sci cu siguritate, dacă un ou, pe care vom z-i foios, e bun și prospét, ori nu, s'a inventat un aparat numit oglinda oului. Acest aparat constă din un castéu închis in formă cilindrișă, în care se află așezata o oglinda sub un unghău de 45 grade. In partea de sus a castéunului se afla una séu mai multe aperturi (găuri) rotunde, în care se pune oul. In părtește duante, adevă spre oglinda, se află ochi de sticlă in formă de oală. Lumina va trece prin oul pus in apertura aparatului, prin ochian și se va reflecta in oglindă, acesta însă va înfățișa internul oului, care se póte vedé fórte bine, dacă e prospét și bun, ori nu. Cei prospét și bun va fi limpede, ér cel alt turbure.

Calendarul săptămânei IUNIE. are 30 zile. CIRESAR.

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	1 † Rosalii. M. Ius.	13 Ant. de Pad.
Luni	2 † Rosalii. Nicef.	14 Antonia
Marți	3 S. M. Lucian	15 Vitus
Mer.	4 Păr. Mitrofan	16 Iustina
Joi	5 M. Dorofteiu	17 † Ziua D-lui
Vin.	6 Visarion și Ilar.	18 Marcela
Său.	7 S. m. Teodot	19 Gervasiu

Cursul losurilor private din 9 Iunie 1897

	comp.	vidu.
Basilica	6.80	7.40
Credit	198.75	199.75
Clary 40 ft. m. c.	59. —	61. —
Navig. pe Dunăre	150. —	156. —
Insbruck	27. —	27.80
Krakau	26.75	27. —
Laibach	22.25	23.25
Buda	64.50	65.50
Palffy	60.50	62. —
Crucea roșie austr.	20. —	20.80
do ung.	10.50	11.50
do ital.	12.25	12.65
Rudolf	25.25	26.25
Salm	72.50	73.50
Salzburg	26.75	27. —
St. Genois	75. —	75.50
Stanislaw	43. —	45. —
Triestino 4 1/2 % 100 m. c.	140. —	145. —
do 4 % 50	69. —	73. —
Waldstein	59. —	61. —
do de 10 franci	—	—
Banca h. ang. 3/4 %	106. —	127. —

stare pórtă haine la modă, d'apoi încă una ca D-vóstră.

Smarandița: Asta e o plagă a secolului asupra omenimei, eu însă mulțamesc celui ceresc, nu sunt atinsă de ea.

Agentul: Ciudat, dela o domnișórá atât de grațioșă, ca D-vóstră, vorbe de acestea, n'am mai audit, și nici nu m'ași fi așteptat să aud.

Smarandița: Pentru-că nu vréu să fiu păpușă de modă?

Agentul: Ba, mă rog dér ađi spiritul timpului e progres pe tóte terenele, și așa și in ale îmbrăcăminteii.

Smarandița: Fiă, eu mă feresc din cât pot de această bólă lipicioșă.

Agentul: Dacă tóte damele ar face asemenea D-vóstre, atunci eu și soții mei ar trebui să perim de tóme.

Smarandița: Nu, ci atunci v'ați îngriji de-un alt mijloc de trai.

Agentul: Așa-i, așa!.. Vė rog, domnișórá dragă, de-un păhar de apă, căci mi-i fórte sete.

Smarandița: Bucuros vė rog așteptați puțin până mă duc la fântână. (se duce.)

Agentul: (singur) Dacă nu li-a succes lor póte mi-a succede mie! Sė mă uit puțin prin casă... Aha, e bine! Sub cuierul armelor ved într'un cuiș o cheiă. Ore nu mi-a fi de folos? (Merge acolo) Ba da, asta, cum arată scrisórea depe biletul atérnat de ea, e cheia porții. Sė o pun bine. (O bagă in busunar.)

Smarandița: (intră și întinde pe tavă un păhar de apă) Potitiți, Domnule, apă rece!

Agentul: Fórte frumos vė mulțamesc. (O bea) Cu adevărat minunată apă. Dumneșeu să vė stempere traiul vieței, precum mie mi-ați stempérat setea.

Smarandița: Sė vė fiă de bine!

Mașteu: (intrând, Domnule agent, potitiți la Măria Sa, ér tu, Smarandița tatii, dute de mai încăldesce mănăcarea, căci eu va trebui să mai întârđiu vre-un pătrar de ceas.

Smarandița: (Luând blidul cu mâncarea) Bine, bine!

(Se duc toți.)
Un Anger: (îmbrăcat in haine albe, cu o cruce in mână intră și cântă).

Maica sfântă cea 'ndurată
Ascultând ruga ta, fată,
Ea pe mine m'a trimis
Să scobor, ca într'un vis,
Din înaltul cer frumos
Pe pământul păcătoș.

(Face cu crucea semnul crucii in aer).

Din mărimea-ți fără sémă,
Paza ta, prea sfântă mamă,
In acest sălaș o las
Să-și iée pic de popas,
Apérând de-ori-ce dușman
Contele și-a lui serv van,
Cari din a ta îndurare
Din rele aflând scăpare
Să re'ntorce dela réu
La prea bunul Dumneșeu.

(Cortina cade).

(Va urma.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Iunie 1897.

Renta ung. de aur 4%	123.05
Renta de corone ung. 4%	99.95
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	123.—
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	101.40
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	120.60
Bonuri rurale ungare 4%	97.75
Bonuri rurale croate-slavone	97.75
Imprnm. ung. cu premii	154.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	141.25
Renta de hartie austr.	102.25
Renta de argint austr.	102.30
Renta de aur austr.	123.30
Losuri din 1860	145.50
Acții de-ale Băncei austro-ungar.	958.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	404.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	360.26
Napoleonori	9.52
Mărci imperiale germane	58.65 1/2
London vista	119.45
Paris vista	97.57 1/2
Rente de corone austr. 4%	100.85
Note italiene.	45.40

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Iunie 1897.

Banote rom. Cump.	9.45	Vënd.	9.47
Argint român. Cump.	9.42	Vënd.	9.44
Napoleon-d'orf. Cump.	9.50	Vënd.	9.52
Galbeni Cump.	5.55	Vënd.	5.60
Ruble Rusesc Cump.	126.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesc Cump.	10.60	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.75	Vënd.	101.75

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 11 Iunie st. n. 1897.

Măsura său greutatea	Calitatea.	Valuta austr.	
		fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	6	40
"	Grâu mijlociu	5	—
"	Grâu mai slab	5	50
"	Grâu mestecat	3	80
"	Săcară frumoasă	3	70
"	Săcară mijlocie	3	40
"	Orz frumos	3	50
"	Orz mijlociu	3	20
"	Ovăș frumos	2	50
"	Ovăș mijlociu	2	20
"	Cucuruz	3	50
"	Malaiu	4	—
"	Mazăre	5	70
"	Lințe	11	—
"	Fasole	6	—
"	Sămânță de in	7	50
"	Sămânță de cânepă	5	40
"	Cartofi	—	75
"	Măzărice	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	45
"	Carne de porc	—	50
"	Carne de berbec	—	—
100 kil.	Său de vită prospăt	21	—
"	Său de vită topit	32	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Se caută

un om solid și cu purtare bună, care vorbește limbile patriei, pte indată ocupa postul vacant în prăvălia cu mărfuri de băcănie, tererie și bumbăcărie a subscrisului

B. Popovits
în Hațeg.

1281,2—3

Nr. 3444—1897.

Publicațiune

referitoare la măsurarea dărei de câștig clasa III până la finea anului 1898.

Oficiul de dare orășenesc publică spre generala cunoscință, că On. direcția de finance prin emisul din 5 Iunie 1897 N-rul 17463/97 și conform § 12. Art. de lege 44 din anul 1883 au înaintat la oficiul de dare orășenesc listele cu consemnarea dărei de câștig, ce au a plăti toți acei contribuabili, cari au întreprins afaceri nouă, pe timp restant, adică, până la finea an. 1898.

Acastă consemnare în sensul §. 18 art. de lege 44 din 1883 stă la dispoziția respectivilor 8 zile, adică dela 11 până 17 Iunie 1897, spre vedere, dela 7—12 ore a. m. în localul oficiului de dare orășenesc, ca orf și cine referitor atât la persoana lui, cât și a altuia să se informeze cum este taxat, ca având să facă vre-o observație contra taxării să o pōtă face.

Aceste observări se pot preda în scris la direcția de finance reg. ung. în restimp de 8 zile, cât sunt consemnările espuse la vederea contribuabililor. Mai târziu sunt a se preda la comisia de taxare, în casa sfatului.

Totodată cu acēsta se aduce la cunoscință și zilele în care se pertractează taxarea dărei după câștig clasa III. de către comisia respectivă. Aceste pertractări se țin în casa sfatului, fiă-care și dela 7 ore a. m. până se va fini pertractarea din urmă a postului de dare, din cele destinate a se pertracta pe fiă-care și.

La aceste pertractări contribuabilii având a face obiecțiuni contra taxării, le pot valida ori personal ori prin plenipotenți provăduți cu procură.

Taxarea dărei va urma în ordinea următoare, care nu va fi de loc schimbata și anume:

În 21 Iunie a. c.

Incepând dela 7 ore dimineața.

Dulgherii, aurarii și argintarii, mäsarii, tinichigii, fiacării, bărbierii, friserii, cismarii, papucarii, cofetarii, fabricantii de bombone, vinđetorii de spirt denaturat, arhitecții antreprenorii de clădiri, antreprenorii lucrărilor la stația de drum de fer Kovană, chirigii cari duc nesip, liferanții, cărașii, proprietarii de bordede, zugravii de odăi, fotografii, Băile hidroterapice. Societatea de treerat cu vapor.

În 22 Iunie 1897.

Postovarii, fabricantii de postavuri, pālărieri, tafeferi, sculptori, friserii și vinđetorii de licher, fabricantii și vinđetorii de licher, neguțetorii de pōme, zarzavagii, pescari și vinđetorii de pesce, vinđetorii de lapte gros, neguțetorii de flori, vinđetorii de borviz Elöpatak, speculanții de grâne, lemne, vinđetorii și speculanții de faină, posesorii de mori, giambași de cai, vinđetorii de pālării de dame, neguțetorii de mărfuri moderne, neguțetorii de manufactură, marchetanie, pânzarie, neguțetorii cu mărunțișuri, cu articole de spălat, iluminat și de toaletă, neguțetorii de mărfuri de modă și marchetanie, sticiă și porcelan.

În 23 Iunie 1897.

Neguțetorii cu mărunțișuri, birtașii, cărciumarii, cărciumarii ce vënd beuturile altora, așa numiții cărciumari cu groșița, hotelierii, posesorii de băi și arēndașii de băi, posesorii de cafenele, fabricantii de spirt și rachiu, putinari, cei ce dau cost (măncare), lăcătușii, taurii, zidarii, funarii.

În 24 Iunie 1897.

Colporterii, tipografii, posesorii și arēndașii de tipografii, arēndașii de stilpurile pentru anuciuri, spălătorese, fabricantii și vinđetorii de var, sarcutierii, afumătorii de carne, măcelarii, tăietorii de miei, doctorii de dinți, ciasornicarii, posesorii de asil de copii, brutarii, fabricantii de pismețe, de turte, cei ce ținne pensione de copii, croitori, fabricantii de albituri, croitori de rochii de dame, curelari, clopotari, argășitorii, liferanții de petriș, liferanții de materiale la construcția călei ferate Sepszi-Szent-György — Csik-Szereda, Case de bancă și schimb, Executorii,

arēndașii de case, Comisionerii și agenții, Intermediarii pentru plasare de servitōre, cei ce acordēză clavire, profesorii de musică, musicanții, posesorii de scrānciobe, posesorii de muzee, societățile teatrale, posesorii de șatre unde se dă la semn, Directorii de circus societățile de artiști, cântăreții, posesorii de panorame, arēndașii de moșii.

25 Iunie 1897.

Cei ce au fost induși mai în urmă în consemnare.

26 Iunie 1897.

Reuniunile și întreprinderile cari sunt obligate a publica socotelile.

Brașov, 9 Iunie 1897.

1286,1—2 **Oficiul de dare orășenesc.**

Publicațiune de licitațiã.

Biserica română gr. or. cu hrumul St.-lui Nicolae din Brașov.— Scheiiu, și comuna bisericescă română gr. or. din Brașov cetate **vinde din realitatea lor** aflătore în Brașov suburbiul Blumēna următoarele **6 parcele:**

1) Parcela VII loc de clădire cu estensiune de 994.50 metri cadaști a 2 fl. v. a.

2) Parcela VIII loc de clădire cu estensiune 875.84 metri cadaști a 2 fl. v. a.

3) Parcela IX loc de clădire cu estensiune de 966 metri cadaști a 1 fl. 50 cr. v. a.

4) Parcela X loc de clădire cu estensiune de 966 metri cadaști a 1 fl. 50 cr. v. a.

5) Parcela XI loc de clădire cu estensiune de 957.60 metri cadaști a 1 fl. 50 cr. v. a.

6) Parcela XII loc de clădire cu estensiune de 1116 metri cadaști a 1 fl. 50 cr. v. a.

Licitațiã pentru vinderea celor 6 parcele susnumite **se va ține în 20 Iuliu 1897 stilu nou la 9 ore înainte de ameași** în Cancelaria Eforiei școlelor centrale române gr. or. din Brașov, unde se va pute lua în vedere planu de parcelare și se vor pute ceti și condițiunile de licitațiã. **Până în 19 Iuliu 1897 stilu nou** se pot face și oferte în scris provădute cu vadiu de 10% a prețului de eschiãmare. Ofertele în scris în care oferentul are să declare că a cetit condițiunile de vëndare și se supun lor sunt a se adresa Eforiei școlelor centrale române gr. or. în Brașov.

La dorința cumpărătorului jumătate din preț va pute să rămână intabulat pe parcela cumpărată pe lângă plățirea unei dobēndi de 6%.

Brașov, 20 Maiu 1897 st. v.

Nr. 1282.1—3.

Publicațiune.

Bisericile române gr. or., dela St. Nicolae din Suburbiul Scheiu și dela Sta. Adormire dinlăuntru Cetății Brașov, **voesc să vindă** prin licitațiune verbală și pe cale de oferte, **hotelul numit „Treihusari“** din baia Csik-Tuşnad.

Licitațiunea verbală **se va ținea la 12/24 Iuliu 1897 ia 10 ore înainte de amiași în baia Tuşnad în hotelul susnumit.**

Ofertele în scris provădute cu un vadiu de 10% dela suma oferită sunt a se înainta **până la 7/19 Iuliu 1897** la cancelaria Eforiei școlelor centrale române gr. or. în Brașov, ce se află în edificiul gimnasului.

Ofertele au să cuprindă dechiarățiunea că oferentul a cetit și cunōsce condițiunile de vëndare.

Condițiunile de vëndare stau la dispoziție pentru informațiune în cancelaria Eforiei școlelor în orele 9—

11 i. a. și 3—5 d. a. în fiă-care și până la 7/9 Iuliu 1897 st. v.

Brașov, 20 Maiu 1897 st. v.
Nr. 1283—1—3.

Photoplasticum

Esposiție de fotografii pe sticlă originale lângă promenada de jos.

Duminecă, în 13 Iunie:

Castelurile

splendide ale Regelui Ludwig II din Bavaria.

Luni în 14 Iunie:

Ținuturile dela Rin.

Marți, în 15 Iunie:

Partea I a Elveției.

Mercuri în 16 Iunie:

Partea a II a Elveției.

Joi, în 17 Iunie:

Italia.

Vineri, în 18 Iunie:

Schvedia și Norveghia.

Sâmbătă, în 19 Iunie:

Egyptu și Palestina.

Duminecă în 20 Iunie:

Paris.

Deschis în fie-care și după prânđ dela 6 până la 10 ore sēra.

Entrée 20 cr.

De cercetare numărōsă se rogă

Franz Herb.

Mașini de cusut Wertheim
cu inpusătură duplă.
Cadou potrivit de Crăciun
fabricat german de clasa primă.

Pentru casă și meseriași liferez loco **Viena** în totă monarchia Austro-Ungară.

Mașină de picior braț înalt.		fl. 35.50
Mașină de mână braț înalt.		fl. 31.50
Mașini cu corărainte rotunde.		fl. 49.—

Garantie 5 ani.
Orice mașină, care în durată de 30 zile nu se va dovedi de bună, o primesc îndărēt pe spesele mele.
Prețul curant și mostre cuse stau la dispozițiã.

Casa de export Mașini de cusut **Louis Strauss,**
firma protocolată la tribunal comerc.
Liferantul reuniunei a amploiașilor de stat.
Wiena, IV., Margarethenstrasse
„Nr. 12 b/e.“
Adrese dela cumpărători, cu învoirea lor se publică. 1239,5—5

Stofe veritabile din Brünn,
pentru
Sesonul de Vară și Tōmnă.

Un Coupon de 3.10 metri lungime, complet pentru o garnitură de haine bărbătesci (roc, pantaloni și giletōă) costă numai

fl. 4.80	stofă bună	} lăncă curățată.
fl. 6 —	„ mai bună	
fl. 7.75	„ fină	
fl. 9 —	„ mai fină	
fl. 10.50	„ fōrte fină	

Un coupon pentru haine de salon fl. 10.—
Stofe de pardiseuri, loden pentru turisti, Kammgarn fin și alte postavuri, trimite cu prețurile fabriciei depoul renumitei fabricii de postav

Siegel—Imhof în Brünn.
— Mostre gratis și franco. —
— Garantēză liferațiã toamai ca mostra. —
A comanda Stofe direct dela sus numită firmă este fōrte avantajos în tōte privinșele; asortiment mare, prețuri fixe și ieștine, executare promptă și a comandelor micē etc. etc.
1184, 15—45

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Fonduri proprii: fl. 350,000. Depuneri: 700,000.
Circulație anuală: 3.000,000.

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

- 1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;
- 2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ér dela corporațiunii culturale cu 6%;
- 3) cumpără și vinde realități;
- 4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
- 5) arăndeză și exarăndeză realități;
- 6) cumpără și vinde efecte publice;
- 7) mijloacesce operațiunii, specificate sub 3, 4, 5.

La institut se mai află 500 acții proprii puse în vîndere conform Prospectului ștaverit de Direcțiunea institutului sub Nr 68—1897.

Orî-ce afacere se pôte rezolva și informațiunii se pot lua verbal în biroul institutului, ér în scris prin corespondență.

Orăștie, în Maiu 1897.

1284,1—12

Direcțiunea.

— A v i s. —

Am onórea a aduce la cunoscința P. T. publicului, că am deschis în piața de aici din Brașov, Strada aței (Zwirngasse) Nr. 1. (lângă Restaurantul Conrad) sub firma

FRITZ DERNER

afacerea și atelierul meu de aurărie.

Prin cunoscințele și esperiențele dobândite într'un lung șir de ani, ca lucrător de obiecte de aur și argint în cele mai felurite ateliere de specialitate din patrie și străinătate, și prin activitatea mea de aprópe 8 ani ca conducătorul afacerii la firma de aici „L. Helmbold's Erben“; precum și în urma legăturilor mele comerciale numai cu casse de fabrică solide și cu renume din branșa mea, — mă aflu în plăcuta poziție de a puté coréspunde tuturor dorințelor și pretensiunilor, ce mi-se vor face.

Rog decî pe P. T. publicul, ca să mă onoreze cu prețioasele sale comande, asigurându-l de cea mai solidă și mai cu gust a lor efectuare.

Cu deosebită stimă:

Fritz Derner,
gluvaerșiu.

TACĂMURILE CHRISTOFLE,

recunoscute de calitate superióră, le vînd cu prețuri scăđute.

- 12 linguri de masă . . . . . fl. 14.—
- 6 părechî tacămuri de masă fl. 14.—
- 6 ” ” ” ” ” fl. 11.—
- 12 lingurițe de cafea . . . . . fl. 7.50

Totodată recomand arangiamentul electric, cu care lucrez de 15 ani, pentru

aurit și argintărit

obiecte mai mari și anume: feșnice, tave, urcióre, potire etc.

Cu distinsă stimă:

Adolf Resch,

1279,2—3.

Gluvaerșiu, Strada porții 7.

Candele, cruci, și potire cu prețuri dela fl. 8 până la fl. 25, sunt totdeauna gata spre vîndăre.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. În cazul pu-

blicării unui anunciu mai mult de odată se face scăđemént, care cresce cu cât publicare se face mai de multe-orî.

Administr. „Gazeta Trans.“

BĂILE HERCULANE (Mehadia). (Herkulesfürdő, Ungaria).

Stațiune de cale ferată. — Poștă și telegraf.

Renumite terme sulfuróse și sărate, cu temperatură terestră de 55° C.

Inceputul sezonului la 1 Maiu.

Loc de cură climatică. — Gimnastică suedeză și massagiu. — Băi electrice. — Hidroterapiă. — Rendezvous internațional. — Situațiune admirabilă în valea romantică a Cernei. — Promenade și locuri de excursiune. — Climă favorabilă. — Situațiune scutită de vînt. — Aer ozonic și liber de praf. — Palaturi de băi, Hóteluri splendide. — Salon de cură. — Luminățiune electrică. — Musică proprie. — Orfeu, (Teatru Variété).

Medici români.

Consultațiunii în tóte limbie europene.

Înecțiune cu trenul Expres și Orient Expres; dela Orșova cu năilă dunărene. Bilete cu prețuri reduse. Freerenta în anul 1896: preste 10,000.

— A v i s. —

Subscrișul am onóre a aduce la cunoscința on. public, că-mî strămut

atelierul de căldărăriă și obiecte de aramă în Brașov, Strada Porții Nr. 37,

pe care l'am continuat 19 ani în Sebeșul-săsesc. În speranță, că On. public imî va da sprijinul dorit, promițînd, că pe lângă cele mai convenabile prețuri, eșecut cu promptitudine orî-ce articuli de mecanică din resortul meu.

Rămân cu deosebită stimă,

Brașov, 9 Iunie 1897.

Dániel Lajos,
măestru-căldărar

1285,2—3

Strada Porții Nr. 57.

Tramvaiul Brașov-Satulung.

Publicațiune.

Subscrișia administrație aduce la cunoscință, că cu începerea dela 1 Iunie a. c. emite bilete de abonament pe linia tramvaiului cu termin de o lună, un pătrar de an, jumătate de an și un an.

Prețul biletelor de abouament este următorul:

Linia	Clasa	pe 1 lună		pe 3 luni		pe 6 luni		pe un an	
		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
Zona I. I. Comunicație internă	I.	3	75	11	—	21	50	42	—
	II.	3	—	8	75	17	—	33	—
Zona II. II. Comunicația internă	I.	5	—	14	75	29	—	57	—
	II.	4	—	11	75	23	—	45	—
Zona III. I. Comunicație depărtată	I.	6	25	18	50	36	50	72	—
	II.	5	—	14	75	29	—	57	—
Zona IV. II. Comunicație depăr. până la Dirște	I.	7	50	22	35	44	—	87	—
	II.	6	—	17	75	35	—	69	—
Zona V. II. Comunicație dep. dela răspântia Dirște până la Satulung	I.	10	—	29	75	59	—	117	—
	II.	8	—	23	75	47	—	93	—

Modalitatea întrebuițării biletelor de abonament.

1) Bilete de abonament se pot procura tot anul. Valabile sunt numai cu prima și a lunei.

2) Bilete se dau pe numele unei persoane anumite, care trebuie subscrișe de proprietar. În cas de abuz se retrage biletul, și contra persoanei, care s'a folosit de el pe nedrept, se va aplica §. 14 din regulamentul conducerei tramvaiului.

3) Pentru a documenta identitatea posesorului biletului, 'i-se pôte cere subscrișerea orî și când.

4) La cererea slujbașilor tramvaiului biletul trebuie prezentat.

5) Sistarea provisorie a comunicațiunei seu o stagnația nu îndreptătesce pe proprietarul la nici o despăgubire seu prelungire a duratei biletului.

6) La procurarea unui nou bilet de abonament, biletul espirat se dá îndêrêt.

Biletele de abonament se pot procura dela biroul administrației tramvaiului, Têrgul inului Nr. 36 etagiul I. în órele de birou.

1287,3—3

Direcția administrației tramvaiului.